LAISVĖ
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park 17, N. Y.
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaca, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsieniyje $12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

PRICE 10c A COPY

No. 10 * * * * * Ozone Park 17, N. Y. Penkt., vasario (Feb.) 2, 1962 * * * * * METAI 51-ji

KRISLAI

Sukeltas su kaupu!
Sukčiai nubausti.
Kur buvo pareigūnai?
A. Juodelio atsiminimai.

— Rašo R. Mizara —

Mūsų laikraščio vajus baigėsi. Tuoj bus paskelbti pilni jo rezultatai.

Penkių tūkstančių dolerių fondas, kurio prašėme, buvo sukeltas su kaupu!

Ačiū, labai ačiū jums, mieli draugai vajininkai, aukotojai ir visi skaitytojai!

Sėkmingas vajaus pravedimas įlies daugiau entuziazmo į mūsų metinį suvažiavimą, įvyksiantį vasario 4 dieną.

Dabar visus gerus žmones kviečiame atvykti į mūsų banketą.

—:—

Suvažiavimui sveikinimai ir dovanos plaukia labai gražiai.

Čikagoje smarkiai darbuojasi **Jonas Mažeika,** vienas "Vilnies" redaktorių, rinkdamas laisviečių suvažiavimui sveikinimus.

Kviečiame draugą J. Mažeiką atvežti dovanas, dalyvauti suvažiavime, būti mūsų svečiu.

—:—

Kun. L. Povilonio ir kitų Klaipėdos spekuliantų ir sukčių teismas baigėsi. Povilonis nuteistas aštuoneriems metams kalėjimo, kun. B. Burneikis — ketveriems; jų sėbrai— B. Alšys ir Juozas Mikalauskas — penkeriems, gi A. Paškevičius—vieneriems.

Šis teismas dar kartą parodė visišką dvasininkijos sugedimą.

Štai, tarybinė vyriausybė išskiria statybai medžiagas ir sako kunigui Poviloniui: kadangi Klaipėdoje nėra katalikų bažnyčios, tai statykitės, —kurie nori, lai eina ir meldžiasi.

Ką darė Povilonis? Jis naudojo tas medžiagas ir "saviems reikalėliams"; jis iš jų pralobo. To neužteko: **jis spekuliavo doleriais, slapta gautais iš Amerikos "veiksnių,"** surinktų "Lietuvai laisvinti."

Koks prasiradimas! Koks moralinis bankrūtass!..

—:—

Čia kyla klausimas ir kai kuriems Klaipėdos miesto pareigūnams: Kodėl jūs prie viso to prileidote? Argi jūs dar nežinojote kunigų moralės?.. Kai eilinis pilietis statosi namą, jūs viską matote, tai kur jūsų akys buvo, kai Povilonis "dorojosi" su medžiagomis, išskirtomis bažnyčiai statyti?..

—:—

Pagaliau, ilgai lauktas ateistinis muziejus bus atidarytas Vilniuje, buvusioje šv. Kazimiero bažnčioje, kuri per metų eilę buvo uždaryta, tuščia. Įdomu tai, kad muziejaus tvarkytoju paskirtas asmuo, metęs kunigystę.

Didžioji Kauno gatvė — Laisvės alėja — ir pasiliko Laisvės alėja, Stalino vardas iš jos pašalintas. Buržuazijos viešpatavimo metais toji alėja simbolizavo jos laisvę, o šiandien—darbo žmonių!

—:—

Baigėme "Laisvėje" spausdinti **A. Juodelio** atsiminimus **iš Brazilijos** lietuvių praeities. Jie gerai, įdomiai parašyti, brandūs. Jeigu atsirastų kas, kuris taip parašytų **Urugvajaus** ir Argentinos lietuvių praeitį — susidarytų puiki medžiaga knygai, išsamiai nušviečiančiai Pietų Amerikos lietuvių praeitį ir nūdienę buitį.

"Nėra išsigelbėjimo nuo A-bombų," sako amerikiečiai

New Yorkas. — Apie du tūkstančiai žmonių demonstravo prie Jungtinių Tautų buvainės. Demonstraciją suruošė Social Workers Committee. Demonstrantai reikalavo: (1) Tuojau uždrausti atominių ginklų bandymus, ir (2) Įvesti Jungtinių Tautų kontrolę, kad nei viena šalis tokių ginklų negamintų. Jie pasisakė ir už rėmimą Jungtinių Tautų. Vienas iš demonstracijos organizatorių Stanley M. Isaacs pareiškė: "Nėra jokių priemonių išsigelbėti nuo atominių bombų. Jeigu kils toks karas, tai pergalėtojų nebus. Jeigu bus nesulaikytas atominis apsiginklavimas, tai jis atves prie karo. Mes turime priversti sulaikyti atominių ginklų gaminimą ir bandymą, jeigu patys nenorime būti sunaikintais".

Demonstrantų komitetas įteikė savo reikalavimus Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui U Thantui, Jungtinių Valstijų, Tarybų Sąjungos, Anglijos ir Francūzijos atstovybėms.

Pagerbė Rooseveltą Tarybų Sąjungoje

Maskva. — Tarybų Sąjungos ir Jungtinių Valstijų Draugiškumo organizacija suruošė pagerbimą buvusio JAV prezidento Franklino Roosevelto 80-jo jo gimtadienio proga.

Parengime buvo išstatytas didelis F. D. Roosevelto paveikslas. Kalbėjo Draugiškumo organizacijos prezidentas V. Gorškovas, Dr. N. N. Blokinas ir eilė kitų žmonių.

Paminėjime dalyvavo Nina Chruščiovienė, JAV ambasadorius L. E. Thompsonas su šeima ir daug kitų žymių žmonių.

N. Chruščiovas pasiuntė telegramą Elenorai Roosevelienei, išreikšdamas viltį, kad prie Rosevelto užmegstas TSRS ir JAV žmonių draugiškumas bus vėl atgaivintas.

TURI 298 BILIJONUS DOLERIŲ SKOLŲ

Washingtonas. — Jungtinių Valstijų valstybinės skolos jau pasiekė 297,900,000,000. Į skolas stumia didelis lenktyniavimas apsiginklavime. 1901 metais Jungtinės Valstijos turėjo tik virš vieno bilijono dolerių skolų.

PADĖJO VAINIKUS ANT ROOSEVELTO KAPO

Hyde Park, N. Y. — Buvo paminėta F. Roosevelto 80-ties metų gimtadienis. JAV prezidentas Kenedis prisiuntė vainiką padėti ant Roosevelto kapo. Didžiausias vainikas buvo nuo Tarybų Sąjungos, prie kurio aukso raidėmis buvo pareiškimas: "Franklinui Roeseveltui, žymiausiam pasauliniam veikėjui nuo Tarybų Sąjungos". Dalyvavo trys TSRS pareigūnai Roosevelto pagerbime.

Prašome gerbiamą A. Juodelį nuolat parašyti mums iš dabartinio tos šalies lietuvių ir visų žmonių kultūrinio ir politinio gyvenimo.

Jūs galite rašyti!

Senatas ir Civilinių teisių bilius

Washingtonas. — Senatorius Mike Mansfieldas įnešė Civilinių teisių bilių, o prezidentas Kenedis nori, kad bilius tuojau būtų svarstomas, bet numatoma, kad jis bus "užklampintas".

Kad bilius būtų svarstomas, tai reikia, idant jį remtų du trečdaliai senatorių.. Gi jo svarstymui priešingi demokratai iš pietinių valstijų ir respublikonai.

Dabar bilius perduotas Judiciary komitetui, kuris randasi senatoriaus J. O. Eastlando vadovystėje.

Mirė kompozitorius Fritzas Kreisleris

New Yorkas. — Sulaukęs 87 metų amžiaus mirė pasauliniai žinomas smuikininkas ir kompozitorius Fritz Kreisleris.

Jis gimė Austrijoje, dalyvavo Pirmajame pasauliniame kare, buvo sužeistas rusų fronte.

Muziką studijavo daugelyje sostinių. Jis pasižymėjo muzikoje nuo pat jaunų dienų. Yra sukūręs virš 200 muzikos kūrinių.

ATIDĖJO ASTRONAUTO IŠŠOVIME

Cape Canaveral, Fla. — Pulkininkas John Powers, National Aeronautics and Space Administration vardu, pareiškė, kad astronauto John Glenno iššovimas apskridimui aplinkui Žemę atidėtas iki vasario 13 dienos.

Washingtonas. — Prezidentais sakė, kad pasitarimai JAV ir TSRS pareigūnų mažina nesusipratimus.

Spaudos konferencijoje dalyvavo A. Adzubejus, "Izvestijos" redaktorius ir jo žmona Rada.

Cairo, Ill. — Mississippi upėje prasidėjo ledonešis. Jau 18 parų laivai negali upe plaukti. Tokio ledonešio nebuvo per 40 metų.

Pasidalijo Lotynų Amerikos valstybės

Punta del Este, Urugvajus. — Jungtinių Valstijų politika — bausti Kubą— padalino Lotynų Amerikos šalis. JAV valstybės sekretorius Dean Ruskas darė spaudimą, kad išmesti Kubą iš Amerikos valstybių sąjungos. Susidūręs su Lotynų Amerikos didžiųjų valstybių pasipriešinimu, tada jis siūlė suspenduoti Kubą iš tos organizacijos. Ruskas matydamas, kad ir tas pasiūlymas nepraeis, tai suspendavimą pakeitė žodžių "exclusion" (išskyrimu) Kubos nuo Amerikos valstybių reikalų tvarkymo.

Už šį pasiūlymą gavo 14 balsų, tai yra, kaip tik tiek, kiek būtinai reikalinga padarymui nutarimo. Už jį balsavo: Jungtinės Valstijos, Guatemala, El Salvadoras, Dominika, Kolombija, Venezuela, Urugvajus, Nikaragua, Kosta Rika, Honduras, Panama, Peru, Paragvajus ir Haiti. Nuo balsavimų susilaikė: Argentina, Brazilija, Bolivija, Čilė, Ekvadoras ir Meksika.

Už Jungtinių Valstijų rezoliuciją balsavo 13 Lotynų Amerikos valstybių, kurios teturi tik 50,000,000 gyventojų. Priešingos buvo šešios didžiausios Lotynų Amerikos valstybės, kurios bendrai turi 150,000,000 gyventojų, dar neįskaitant pačios Kubos.

Tai pirmas atsitikimas, kad Amerikos organizacijų sąjungoje pačios didžiausios valstybės atsisakė remti Jungtinių Valstijų pasiūlymą. Korespondentas Tad Szulc rašo:

"Šis pasipriešinimas JAV politikai reiškia naujus įvykius Amerikos valstybių sąjungoje... Mažųjų šalių ministrai balsavo už JAV pasiūlymą, bet ką jie ras sugrįžę į savo šalis?.. Užtenka prisiminti tai, kad Venezueloje per visą savaitę vyko demonstracijos, kurias tik armija pajėgė nuslopinti".

Kubos prezidentas Osvaldo Dorticos Torrado pareiškė, kad nutarimas yra nelegališkas, nes tai yra pasikėsinimas prieš Kubos vidaus santvarką, į kurią Amerikos valstybių sąjunga neturi teisės kištis. Jis sakė, kad Kuba kreipsis į Jungtines Tautas su skundu.

Didelis buvo pasiruošimas iššovimui žmogaus į erdvę

Cape Canaveral, Fla. — "Buvo atlikta 3 dideli pasiruošimai erdvių užkariavime, ir visi nepavyko", rašo Richard Witkinas.

Jungtinių Valstijų orlaivynas iššovė raketą, kurioje buvo penki satelitai. Raketa pakilus 70,000 pėdų suspprogo, o satelitai nukrito į jūrą. Buvo iššautas erdvių prietaisas — "Ranger-3" link Mėnulio, bet "Ranger-3" 23 mylių atstoje pralėkė pro Mėnulį.

Daugiausiai buvo įdėta pastangų iššovimui erdvių aparato, kuriame karininkas John Glennas turėjo kosmose apskristi tris kartus aplinkui Žemę. "Atlas" raketa turėjo iššauti tą "laivą" kelis šimtus mylių į aukštį ir prietaisas su Glennu turėjo skrist po 17,500 mylių per val. Tris kartus apskridęs Žemę turėjo nusileisti 5000 ar 800 mylių į pietus nuo Bermudos salos. Aparatą paruošė, kad galėtų jį radijo bangomis nuleisti ant Žemės, iš Cape Canaveral stoties, arba, reikalui esant, iš vidaus patsai Glennas turėjo jį nuleisti.

Jungtinių Valstijų karo laivynas aplinkui Žemę, visame ruožte, kuriuo turėjo apskristi prietaisas su Glennu, buvo pastatęs virš 100 karo laivų, su 15,000 karininkų ir jūreivių, kurie buvo pasirengę skubėti į pagalbą, jei aparatas būtų priverstas nusileisti kitur. Sausumoje ant Fiji, Canon, Kwajalein ir Havajų salų, Ramiajame vandenyne, Anglų Vakarinėse Indijose ir Azores salose, Atlanto vandenyne, Afrikoje, Australijoje, Meksikoje ir Pietų Amerikoje buvo paruošti lėktuvai ir kitokios pagalbos priemonės.

Bermudos salos srityje, kur buvo numatomas aparato nusileidimas, buvo virš 20 JAV karo laivų, jų tarpe keli lėktuvnešiai su daugybe malūnsparnių lėktuvų.

Pasiruošimas buvo didelis ir iškaštingas. JAV karinio orlaivyno ir kiti specialistai sako, kad iššovimą atidėjo "dėl blogo oro". Karininkas J. Glennas išbuvo aparate pritaisytas prie raketos viršutinio galo virš penkias valandas laukdamas iššovimo.

Astronauto iššovimo ruošėjai sako, kad jis bus įvykintas ateityje.

New Yorkas. — Sukako 82 metai amžiaus generolui D. MacArthurui.

Maskva. — Kovo 5 d. įvyks TSRS Komunistų partijos Centro Komiteto posėdis. Tą pat dieną atsidarys ir Kinijos Liaudies Kongreso posėdžiai.

Kubos respublika stoja už visišką nusiginklavimą

Buenos Aires. — Kubos respublika išleido pareiškimą "Apgynimui Kubos liaudies teisių", kuriame įtalpino ir prezidento Osvaldo Dorticos Torrado kalbą, kurią jis sakė Amerikos valstybių konferencijoje Punta del Este.

Kubiečių pareiškimas sako, kad jie turi atmušti neteisybę, kurią skleidžia Jungtinių Valstijų vyriausybė ir kai kurių Lotynų Amerikos šalių valdžios.

Kubos ambasada pareiškė: "Mūsų šalis pasirengus visiškai nusiginkluoti, jeigu sutiks tą padaryti ir kitos Amerikos valstybės. Kubos respublika neturi militarinių sutarčių nei su viena kita valstybe, kaip tik su Amerikos kontinento valstybėmis."

Kubiečiai sako, kad skleidžiama propaganda, būk "Kuba yra labai apsiginklavus", neturi nieko su teisybe. Jis sako, kad Kuba yra auka JAV imperialistų, kurie neleidžia kubiečiams ramiai gyventi ir tvarkyti savus reikalus.

Ligoninėms pardavė senąjį kraują

Washingtonas. — Generalinis prokuroras R. Kenedis įkaltino Westchester Blood Service, Inc. ir jos vedėją John P. Calisę, už pardavinėjimą nusenusio kraujo.

Sako, kad minima kompanija per metus laiko pristatinėjo nusenusį kraują 92 ligoninėms, už tai pasidarė $500,000 įplaukų, tuo pat laiku pastatydama žmonių gyvybes į pavojų. Sako, kad Cilise kiekvieną mėnesį pardavė po 3,000 bonkų kraujo, imdamas už bonką po $17.

Kubos respublika ir socialistinės šalys

Maskva. — Dienraštis "Pravda" išspausdino savo korespondento P. Šatiukovo pasikalbėjimą su Kubos premjeru F. Kastro. Pasikalbėjimas įvyko Havanoje, sausio 25 d. Tarpe kitko Kastro pareiškė:

"Mes žinome, kad be Tarybų Sąjungos ir kitų socialistinių valstybių pagalbos, tokia maža šalis kaip Kuba, būtų negalėjus atsilaikyti prieš imperialistų agresiją... Už blogus santykius tarp Kubos ir Jungtinių Valstijų yra atsakominga JAV vyriausybė."

GENEVOJE PASIBAIGĖ KONFERENCIJA

Geneva. —Po 39 mėnesių pasibaigė Anglijos, Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos delegatų konferencija kontroliavimui atominių ginklų bandymų. Buvo atlaikyta 353 pasitarimai, bet neprieita prie susitarimo.

Lisabona, Portugalija. — Tūkstančiai žmonių demonstravo prieš Salazaro diktatūrą. Policija ir armija puolė demonstrantus: sužeidė apie 20 žmonių ir daug areštavo.

Princeton, N. J. —Sulaukęs 83 metų amžiaus mirė istorikas Paul Frankl.

Čikagoj suimtas lietuvis fašistinis chuliganas

Chicagos dienraštis "Vilnis" (sausio 30 d.) praneša:

"Mes sakėm, kad politiniai desperatai, siuntinėdami biaurius "Vilnies" skaitytojams laiškus, daužydami langus ir kitus prieš mus darydami išpuolius, prieis liepto galą. Taip ir įvyko.

Vienas tų fašistinių "herojų," iš klerikalų "Draugе" gruodžio 30 d. garsintų žurnalistų tarpo jau suimtas. Vasario 9 d. bus teisiamas už siuntinėjimą d-ro Al. Margerio, L. Joniko ir kitų vardu fašistinių laiškų. Detektyvams prisipažino, lanko susirinkimus, gerai neteko nugirsti, ar Jaunimo Centre, ar Maria Highschoolėje, gauna ten fašistinės literatūros ir tt."

Burmoje kairėja Vienybės partija

Rangūnas. — Šaukiama valdiškos Vienybės partijos konferencija. Išrinkta 728 delegatai, iš kurių yra 428 kairaus nusistatymo, kurie laikosi už neutrališką Burmos tarptautinę politiką ir bendravimą su komunistais.

Dešiniųjų įtaka vis mažėja. Jie apšaukiami "Amerikos imperializmo pataikautojais".

Burma randasi pietinėje Azijos dalyje, prie Indijos didjūrio. Sausumoje rubežiuojasi su Indija, Kinija ir Thailandu. Ji užima 261,757 ketv. mylių plotą ir turi 21,000,000 gyventojų.

Washingtonas. — Pirmadienį, vasario 5 d., lankysis ir tarsis su prezidentu Kenedžiu Kongo premjeras C. Adoula.

Washingtonas. — E. J. Stahr, JAV armijos sekretorius, sako, kad iki liepos pabaigos bus paleista iš tarnybos 85,000 rezervistų.

Londonas. — Anglija pirks už $12,000,000 Jungtinių Tautų paskolos.

LAISVE

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK 17, N. Y.

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.

Established April 5, 1911 — ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada, Lat. Amer. 6 months	$5.00
Queens Co.	$10.00 per year	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Neišsprendžiama problema

PRIEŠ DAUGIAU kaip šimtą metų "Komunistų manifeste" Marksas ir Engelsas nurodė, kad kapitalizmas pats sau kasa duobę ir kad jis ugdo duobkasius, kurie jį toje duobėje palaidos. O tais duobkasiais būsią šių laikų darbininkai.

Istorinė tų išvedžiojimų tiesa kasdien tvirtinasi čia pat Jungtinėse Valstijose. Štai pasirodo spaudoje pranešimas iš Washingtono Peace Research Institute direktoriaus Donald N. Michael. Jį turėtų perskaityti kiekviennas amerikietis ir rimtai susirūpinti. Ypač jį turėtų atidžiai studijuoti tie, kurie tebetiki kapitalistinės santvarkos amžinumu. Jiems turėtų akys plačiausia atsidaryti.

Mr. Michael kalba apie techninį progresą. Jis sako, kad automatizacija kasa gilią duobę visai mūsų kapitalistinei santvarkai. Mašina pavaduoja ne tik sunkų fizinį darbą, bet ir darbą raštinėje. Visos pastangos automatizacijai pastoti kelią būsiančios veltui. Per ateinančius dešimt metų Amerikoje 26 milijonai jaunų darbininkų ieškos darbo bei užsiėmimo, bet jo nebebus!

Šitai "pabaisai" (automatizacijai), beje, Mr. Michael davė naują pavadinimą. Nuo dabar girdėsime apie "cybernation" (cibernaciją). Bet jis reiškia tą patį, kaip ir automatizacija.

Katalikų kunigai su teroristais

ALŽIRIJOJE PLAČIAI veikia slapta francūzų teroristų organizacija. Jie skerdžia arabus ir tuos francūzus, kurie mano, kad Alžirija turi teisę į tautinę nepriklausomybę. Šitie teroristai šiomis dienomis ėmė ir pasigyrė, kad Alžirijos katalikų bažnyčios kunigai juos karštai remia ir jiems padeda. Parapijonai, girdi, turėtų savo kunigų klausyti ir teroristus paremti.

Klausimas toks rimtas, jog Alžirijos vyskupai turėjo susirūpinti. Jie mano, kad toks kunigų bendradarbiavimas su teroristais kenkia bažnyčios reikalams. Todėl jie išleido pareiškimą. Jame jie sako, kad tie kunigai negali kalbėti ir nekalba visos bažnyčios vardu. Bažnyčios vardu, girdi, gali kalbėti tiktai vyskupai.

Tačiau įdomu tas, kad vyskupų pareiškime, kurio turinys pasirodė Amerikos spaudoje, tiesioginiai nepasmerkiamas nei teroras, nei kunigų susidėjimas su teroristais. Jie tik raginami melstis, kad reikalai pasitaisytų. Bet visi seniai žino, kad su maldomis teroristams kelias nebus užstotas.

Gal ir gerai!

KALBAMA, kam mūsų prezidento sekretorius Pierre Salinger veda pasitarimus su Tarybų Sąjungos spaudos reikalų vedėju Mikhael Kharmalovu dėl pasikeitimo per televiziją prezidento Kenedžio ir premjero Chruščiovo kalbomis. Tegu per Amerikos televizijos tinklą pasako kalbą Chruščiovas, o per Tarybų Sąjungos televizijos tinklą Kenedis. Tegu plačioji abiejų šalių liaudis susipažįsta su vyriausybių galvų nusistatymu pačiais svarbiausiais dienos klausimais!

Mums ta idėja patinka. Principe ji teisinga.

Nepavykę dideli bandymai

TĄ PAČIĄ DIENĄ (sausio 27) mūsų mokslininkai turėjo mums parodyti net du istorinius "stebuklus": nušauti raketą į Mėnulį ir erdvėje kelis kartus aplink Žemę apskriedinti žmogų ir paskui gyvą nuleisti paskirtoje vietoje.

Abudu bandymai nepavyko. Raketa nepataikė į Mėnulį, o erdvės laivas su žmogumi nė nuo Žemės nepasikėlė. Viena, oras staiga pasidarė nepalankus, antra—kas nors atsitiko su aparatu.

Aišku, jog bus daromi nauji bandymai. Mes nė valandėlei neabejojame, jog anksčiau ar vėliau abudu žygiai bus sėkmingi. Klausimas tik laiko. Juk Tarybų Sąjungos mokslininkai tuos abudu bandymus sėkmingai pravedė gyveniman jau pernai.

Juk tai juokinga

MŪSŲ VALSTYBĖS SEKRETORIAUS Rusko patiektoje rezoliucijoje Punta del Este Amerikos valstijų užsienio ministrų konferencijai yra punktų, kurie nesuderinami su jokiais demokratijos principais. Ten sakoma, kad iš Kubos pusės susidaro pavojus abiejų Amerikų visų kraštų vienybei ir jų demokratinėms įstaigoms. Bet juk Kuba niekam negrūmoja jokiu užpuolimu. Vadinasi, bijoma Kubos revoliucinių idėjų. Bet bijojimas idėjų nieko bendro neturi su demokratija.

Antras punktas smerkia Kubos valdžią už "susidėjimą su komunistinių valstybių užsienio politika ir doktrinomis". Girdi, ji tai neturi teisės taip daryti.

Vadinasi, mažytė Kuba neturi teisės savo užsieninę politiką vesti taip, kaip jai patinka. Ji turi klausyti kitų.

Bet kaip tada su mūsų Jungtinių Valstijų užsienine politika? Ar atsiklausiama Kubos, kaip ji turėtų būti vedama? Pavyzdžiui, mūsų šalis priklauso prie NATO, militariniai susivienijus su Europos valstybėmis. Tai kodėl mes turime teisę su bet kuo bendradarbiauti, o kubiečiai neturi tokios pat teisės?

Juk jeigu mūsų šalis gali bendradarbiauti su Vokietija, Britanija ir Francūzija, tai tokią pat turėtų teisę turėti Kuba bendradarbiauti su Tarybų Sąjunga, Vengrija, Kinija, Čekoslovakija. Tai būtų teisinga ir demokratiška.

Kas ką rašo ir sako

EVOLIUCIJA DIRBA SAVO DARBĄ

Dr. Justinas Pikūnas, iki šiol dar mums negirdėtas klerikalinės spaudos bendradarbis, Chicagos kunigų dienraštyje imasi vaidmens religiją sutuokti su mokslu. Straipsnyje "Žmogaus uždaviniai mokslo šviesoje" jis įtikinėja skaitytojus, kad religija ir mokslas esąs "lygiagrečiai keliai Dievo linkui" ("D.," sausio 20 d.). Vadinasi, į "dievo karalystę" patekti jau turime du kelius. Seniau tebuvo vienas: tik per bažnyčią, burtus, prietarus ir poterius. Dabar jau galima laimingai ten nukeliauti ir per mokslą!

Į šią labai "gilią" Dr. Pikūno filosofiją gilintis neapsimoka. Mokslas ir religija turi tiek panašumo, kaip diena ir naktis. Mokslas veda žmogų ne link kokio ten "dievo," bet link geresnio, šviesesnio gyvenimo. Mokslas nepadeda religiniams burtams, bet juos sklaido ir naikina.

Tačiau čia va kas svarbu: Dr. Pikūno pastangos sutuokti religiją su mokslu dar kartą parodo, kaip jau toli mes esame nukeliavę nuo viduramžių inkvizicijos, kai katalikų bažnyčia mokslininkus hetertikais apskelbdavo ir degindavo laužuose. Tada mokslą laikė keliu į peklą, o šiandien jau "link dievo"!

KAIP SUSITARĘ...

Kanadiškei kardelinei "Nepriklausomai Lietuvai" irgi nepatinka Klaipėdoje byla prieš kunigus Povilonį ir Burneikį ir kitus sukčius ir spekuliantus. Tik todėl, kad jie tapo sučiupti ir teisiami, "N. L." šaukia: "Baisus tas rusiškos tironijos režimas." Būtų nebaisus, vadinasi, jeigu leistų vagims Lietuvos žmones ir kraštą apiplėšinėti. Tai tokia to laikraščio moralė!

O tų pačių kanadiečių klerikaliniai "Tėviškės žiburiai" dar per akis meluoja. Girdi, "leido statybą, nedavė medžiagos."

Bet gi faktas yra, kad medžiagos dėl pastatymo Klaipėdoje bažnyčios buvo Lietuvos vyriausybės duota pakankamai. Kaltinimas yra, kad kun. Povilonis ir Burneikis vardan bažnyčios pirko medžiagas nupigintomis kainomis ir paskui pardavinėjo aukštesnėmis kainomis ir pelną sau žėrėsi į kišenes.

Net ir kunigų laikraščiui netinka taip per akis meluoti, kaip meluoja "Tėviškės žiburiai."

Apgavystė yra apgavystė. Suktybės yra suktybės. Už suktybes ir apgavystes juk baudžiama ir Jungtinėse Valstijose. Veikiausia sukčiai ir apgavikai yra baudžiami ir Kanadoje. Argi "Nepriklausoma Lietuva" ir "Tėviškės žiburiai" nė to nežino?

DAR VIENAS NACIŠKAS KARO KRIMINALISTAS

Šiomis dienomis Vakarų Vokietijoje tapo suimtas ir bus teisiamas buvęs nacių SS generolas Wolff. Girdi, "dabar susirado naujų įrodymų apie jo tiesioginius ryšius su SD akcijos grupėmis (Finsatzgruppen), kurios ėjo paskui vokiečių armiją rytų fronte ir iššaudė apie 2 milijonus žydų."

Pranešimą paėmėme iš Chicagos "Naujienų" (sausio 24 d.). Dabar klausimas, kodėl tas laikraštis nekelia triukšmo ir neprotestuoja prieš šito budelio suėmimą? Nė neklausia, kodėl taip ilgai su tuo kriminalistu susidoroti buvo laukiama, kuomet "N." taip žiauriai puola Tarybų vyriausybę už reikalavimą teisti ir bausti kur kas baisesnį karo kriminalistą gen. Heusingerį? Ne vienuo atveju, bet net keliais "Naujienos" klausė, kodėl taip ilgai buvo laukta su kaltinimais prieš gen. Heusingerį. Ar tik nebus paslaptis tame, kad gen. Wolff, kiek žinoma, tupi kur nors mažame Vokietijos miestelyje, o tuo tarpu gen. Heusinger vadovauja NATO jėgoms prieš Tarybų Sąjungą? Ano kriminalisto menševikų laikraščiui negaila, už šitą jos pagatavos galvą paguldyti.

BŪTŲ BLOGA, BAISIAI BLOGA...

Kanadiečių klerikalų laikraštyje skaitome:

"Jei dirbančių moterų skaičius tiek padidėjo šiais laikais ir to pasekmės yra dažnai pozityvios, ar negalėltume prileisti, kad šis pasikeitimas yra Dievo leistas, duodąs moteriai savotišką misiją įnešti širdies bei sukrikščioninti tą moderniosios technikos sumechanintą aplinką? Ir kas būtų, jei gyvenime nedalyvautų moteris, nejžengtų vyro pasaulin su savo humaniškumu bei subtilumu? Kas atsitiktų, jei vyras vienas veiktų pasaulyje kaip kokiame dideliame garaže, pilname visokų daiktų, ir jei moteris neprisidėtų su savo sielos įnašu?"

Tai labai rūstūs, net baisūs klausimai. Iš tikrųjų šioje ašarų pakalnėje gyventi būtų neįmanoma, jei taip atsitiktų, kaip įrodinėja savo klausimais Irena Jučaitė. Todėl, mūsų smarkiausias valio visoms moterims, jų tarpe ir Irenai!

"Lietuvių liaudies pasakos" Baltarusijoje

Minske išėjo 12,000 egz. tiražu gražus iliustruotas leidinys vaikams "Lietuvių liaudies pasakos". Pasakas parengė F. Šuravinas ir Z. Šišova, vertė I. Skaparovas, iliustravo dailininkas V. Taranovičius.

Knygą išleido Baltarusijos TSR Valstybinė literatūros leidykla.

ĮVAIRIAIS KLAUSIMAIS

Vidutinė metinė alga—$644

Gal skaitytojui bus nuostabu, kaip darbininko šeima, gaudama į metus $644, gali pragyventi. Tai rodosi neįmanoma. Bet taip Floridoje ir kitose pietinėse valstijose yra.

Federal Reserve Bank of Atlanta savo mėnesiniame raporte apie pietinių valstijų ekonomiką apskaičiuoja, kad vidutinė keliaujančių ūkio darbininkų alga išeina $644 į metus.

Šiuo metu apie 63,000 keliaujančių ūkio darbininkų dirba pietinėse valstijose prie daržovių ir vaisių nuėmimo. Daugiausia jų dirba Floridoje (80 proc.). Savaitinis jų uždarbis ne kiek aukštesnis kaip $12.

Minimas raportas nurodo, kad keliaujančių ūkio darbininkų skaičius didėja ir kad jie laipsniškai išstumia iš darbo pastovius ūkio darbininkus, kurie paprastai uždirba kiek aukštesnius atlyginimus. Didieji farmų savininkai iš to turi sau daug naudos.

Floridoje daržovėms ir vaisiams nuimti mažiausia tenka mašinerijos naudoti, kadangi keliaujantis darbininkas yra daug pigesnis. Ūkio mašinerija yra labai brangi nupirkti, taipgi brangi užlaikyti, nes ji genda, rūdyja ir kitokius nuostolius neša. O darbo jėga čia labai pigi. Kai ji naudojama, tai gauna menkutį atlyginimą, o kai nedirba — farmų savininkui nieko nekainuoja. Mechanizacija ir automatizacija, todėl, čia mažai težinoma.

Kadangi darbo jėgos perteklius yra nemažas ir darbininkai neturi savo organizacijos, kuri jų reikalus gintų, tai visai nesitikima, kad keliaujančių ūkio darbininkų ekonominė padėtis šiuo metu pagerėtų. Juk geruoju žemvaldžiai nieko gero darbininkams nesuteiks, jeigu juos niekas neprivers pakelti darbininkams algas ir pagerinti darbo sąlygas.

Neseniai Miami Beach įvyko AFL-CIO konvencija. Kalbėta apie organizavimą neorganizuotų darbininkų. O ką gi dabar unijų vadovai daro? Kalbos palieka kalbomis, jeigu nieko nedaroma, kad į unijas įtraukti neorganizuotus darbininkus. Keliaujantieji ūkio darbininkai ir toliau paliekami dirbti maždaug už $644 metinę algą.

—:—

Mažiau automobilių begamina

1960 metais buvo pagaminta 6,701,301 automobiliai, o 1961 — 5,520,000. Vadinasi, 1961 m. pagaminta 1,181,301 automobiliu mažiau, negu 1960 m., o neparduotų liko daugiau, negu 1960 m. Tai reiškia, kad 1961 m. automobilių pramonė gerokai "sušlubavo", bedarbių skaičius automobilių pramonėje taipgi padidėjo.

1962 metai taipgi nerodo pilno gerlaikio. Pereitų metų pabaigoje naujo modelio pagamintų automobilių jau susidarė 850,000. Tie automobiliai laukia pirkėjų, bet jų nėra tiek, kiek pagamintų automobilių. Tokių būdu, automobilių pramonė ir vėl mažina gamybą, ir vėl paleidžia po didesnį skaičių darbininkų. O tai tik metų pradžia.

Mažieji užsienyje gaminti automobiliai pradėjo smarkiai konkuruoti su amerikiniais automobiliais. Bet dabar, kai amerikinės automobilių firmos pradėjo gaminti ir mažus automobilius, tai iš užsienio įvežamų automobilių rinka smarkiai sumažėjo. Anglijoje gamintų mažų automobilių rinka Amerikoje nupuolė net 14.5 proc.

Fordo dirbtuvė Anglijoje seniau prigamindavo nemažai mažųjų automobilių ir gerą jų dalį Amerikoje parduodavo. Toji dirbtuvė taipgi varžydavosi už rinkas su vakarų Vokietijos Volkswagen firma, kuri taipgi nemažai automobilių pristato į Amerikos rinką. Bet dabar, kai Anglijos automobilių darbininkai išsikovojo aukštesnes algas ir geresnes darbo sąlygas, tai Anglijoje esanti Fordo firma nebepajėgia lenktyniuoti su Vokietijoje ir Amerikoje gamintais tokios pat rūšies automobiliais. Kadangi Vakarų Vokietijos automobilių darbininkai tegauna tik apie 90 centų į valandą, tai vokiškieji automobiliai galima pigiau nupirkti, negu Anglijoje ar Amerikoje gaminti automobiliai.

Amerikai užkariauti naujas automobiliams rinkas labai sunku. Vakarų Europoje veikianti "bendroji rinka" dar labiau susiaurina amerikiniams produktams rinką. Vienatinė Amerikai išeitis: plati prekyba su socialistiniais kraštais. Kol tai nebus padaryta, negalima tikėtis "pilnos gamybos" ir bedarbių skaičiaus žymaus sumažėjimo.

—:—

Žemės reforma kovai "su komunizmu"

Irano šahas (karalius), bijodamas komunizmo pavojaus, pasirašė žemės reformos programą ir patarė agrikultūros ministerijai pirmiausia pradėti feodalines žemes dalinti valstiečiams Tarybų Sąjungos pasienyje.

Maragheh provincijoje, ties Tarybų Sąjungos siena, jau bandoma kas nors daryti. Bet nelengva žemės reformą pravesti, kai ji paliečia stambius feodalinius žemvaldžius, kurie turi net po 60 kaimų savo kontrolėje. Reformai jie smarkiai priešinasi

Dabar agrikultūros ministerija bando juos įtikinti, kad limituota reforma mažai juos tenuturtins ir kraštą apsaugos nuo "komunistinės revoliucijos". O jeigu nebus žemės reformos, tai žemvaldžiai gali visko netekti, kaip tokie pat žemvaldžiai Rusijoje, Kinijoje ir kitose socialistinėse šalyse viską prarado.

Tačiau tokia limituota žemės reforma, mažai ką duodanti vargingiems valstiečiams, vargu galės juos apraminti ir "komunistinį pavojų" atitolinti nuo šaho ir feodalų durų.

J. G.

Croton, Conn. — Seniau 7,000 tonų įtalpos laivai būdavo tik vidutiniai kruiziniai. Dabar Jungtinės Valstijos tokios įtalpos jau gamina povandeninius laivus (submarinus). Gegužės 8 d. bus nuleista į vandenį vienuoliktas atominis submarinas "Lafayette", 7,000 tonų įtalpos.

Nauji raštai

"GYVENIMO VARDU" J. Paleckio eilėraščiai

Justas Paleckis — retas žmogus, retas visuomeninininkas, retas valstybininkas. Justas—poetas ir publicistas, Lietuvos Rašytojų sąjungos narys.

Buvęs Lietuvos prezidentas, o per daugiau kaip 20 metų jos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Pirmininkas ir visos TSRS vicepirmininkas, J. Paleckis dažnai visokiais reikalais keliauja.

Per metų eilę Justas buvo ir tebėra TSRS delegacijos į tarpparlamentinę sąjungą narys ir jos pirmininkas, tuo būdu jam tenka dažnai keliauti į posėdžius, vykstančius užsienyje. Jis yra buvęs Francūzijoje, Belgijoje, Graikijoje, Anglijoje, Indijoje, Brazilijoje ir kt. kraštuose, o neužilgo, girdėjome, vyks ir į Argentiną. Per metus jam tenka išvykti į užsienį po du, po tris kartus.

Jis vyksta valstybiniais diplomatiniais reikalais, bet... J. Paleckis, nežiūrint, kur bevyktų, kokiame posėdye bebūtų, jis, kaip rašytojas, kaip poetas, nenurimsta ko nors neparašęs iš grožinės literatūros. Be publicistikos, nuolat parašo kelionės įspūdžius, o laisvesnėmis nuo posėdžių valandomis jis susikaupia ir sukuria vieną bei kitą eilėraštį. Asmuo, turėdamas poeto talentą ir "pašaukimą," pasirodo, niekad nebegali susilaikyti nesukūręs ko nors gražaus, įsimintino, skaitytoją įkvepiančio, uždegančio!

Šiomis dienomis mus pasiekė Justo Paleckio eilėraščių rinktinė *"Gyvenimo vardu,"* kurį išleido Grožinės literatūros leidykla Vilniuje. Telpa apie 40 eilėraščių — originalių ir vertimų. Jie neilgi, bet brandūs, pilni aistringos meilės tarybinėms tautoms, naujam, socialistiniam gyvenimui, žmogui.

Kai kurie eilėraščiai sukurti užsienyje — Indijoj, Francūzijoj ir kt.

J. Paleckis dar ir tuo laimingas, kad jis vartoja latvių ir estų kalbas — ir čia telpa tų respublikų poetų—J. Rainio, E. Veidenbaumo, J. Barbarus-Vares ir kitų latvių ir estų poetų vertimų.

Lietuvių tauta gali tikrai didžiuotis, kad jos valstybės priešakyje stovi toks darbingas, pilnas talento, humanizmo vyras, kaip Justas Paleckis!

Rinktinė išleista dailiai, gerame popieriuje. Tiražas 6,000 egz. Kaina 22 kapeikos.

Rojus Mizara

Pritarė kauniečių iniciatyvai

"Tarybinė knyga — puikiausia pasaulyje" — tokiu šūkiu Rygoje dirbo Poligrafijos ir leidyklų darbuotojų 44-oji mokslinė techninė konferencija, trukusi 4 dienas.

Joje dalyvavo Baltarusijos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos spaustuvininkai bei leidyklų darbuotojai.

Tarybinės knygos išleidėjai aptarė klaidas, meniškai apipavidalinant knygą, svarstė šiuolaikinės puikiai apipavidalintos knygos atidavimą tarybiniam skaitytojui.

'Mirties nuosprendis'--svarbus praeities dokumentas

"Mirties nuosprendis" tai dokumentinė apysaka, išleido Lietuvos Valstybinė grožinės literatūros leidykla 1960 m. Vilniuje. Parašė F. Abramavičius ir L. Šaušas. Tiražas 15,000 egzempliorių. Knyga 414 puslapių, dalijasi į keturis skyrius.

Knygoje apibūdinama 1926 m. fašistų pasiruošimas Lietuvoje, perversmas, areštai liaudies veikėjų, teismo komedija ir sušaudymas keturių Lietuvos Komunistų partijos vadų.

Marijos vardu

Per šimtus metų lietuvius teriojo kryžiuočiai, besiskelbdami, kad juos globoja dievo motina Marija. 1926 metais Romos popiežiaus pasiuntinys prelatas A. Faidutis barė Lietuvos klerikalus, kad jie leido "Marijos globojamą Lietuvą užvaldyti dievo priešams." Mykolas Krupavičius, bankininkas kunigas Juozas Vailokaitis ir buvęs klerikalų prezidentas Aleksandras Stulginskis pasižadėjo pasitaisyti ir Lietuvą ruo skandalų išgelbėti.

Jie susitarė su karininkais, apsilankė pas Smetoną ir gavo jo sutikimą užimti Lietuvos prezidento vietą. Anglija per savo atstovą pareiškė, kad kreditų liaudininkų - socialistų valdžiai neduos, nes laukia geresnės tvarkos Lietuvoje. Vokietijos, Italijos ir eilės kitų kapitalo šalių atstovai rėmė fašistinius elementus.

Kada popiežiaus pasiuntinys Faidutis paabejojo, ar suokalbinink ams pavyks, tai Krupavičius pareiškė: "Pats Šleževičius užmezgė su mumis kontaktą," o Vailokaitis pridėjo: "...faktą galiu pats asmeniškai patvirtinti" (41 pusl.).

Reiškia, suokalbininkams nebuvo sunku nuversti liaudininkų - socialistų valdžią, nes jos premjeras Šleževičius su jais buvo susitaręs. Vidaus reikalų ministras Vladas Požela ir švietimo ministras Vincas Čepinskas ėjo su Šleževičiumi, o socialistų vadas Steponas Kairys sakė: "Geriau fašizmas, negu komunizmas."

Galios pagrobimą paruošė prisidengdami prezidento K. Griniaus gimtadienio sukaktuvėmis. Šleževičiui iš anksto apie tai pranešė žvalgybininkas pulkininkas, bet premjeras ant jo net supyko (27-29 pp.).

Fašistai perversmą ivykdė vadovybėje Plechavičiaus, Grigaliūno-Glovackio, pulkininko Jono Petruičio ir kitų. Petruičio vadovaujamas Antrasis pėstininkų pulkas užėmė valdiškas vietas.

Grigaliūnas-Glovackis jau pirmiau per laikraštį "Tautos valia" reikalavo: "...iškarti komunistus ir padėti Anglijai nušluoti nuo žemės paviršiaus Tarybų Sąjungą."

Plelchavičius sakė: "Mes turime galutinai nuraminti šalį, išnaikinti visus bolševikus ir pasiusti velniop profsąjungas. Policija turi kelių šimtu bolševikų adresus... Areštai greit prasidės... Bent pusę visų suimtų reikėtų tuojau pakarti, tada šalvje bus įvesta tvarka" (105 p.).

Bet Krupavičius buvo atsargesnis. Jis žinojo, kad Lietuva nėra visas pasaulis, todėl fašistinio perversmo pateisinimui išgalvojo pasaką, būk komunistai norėjo liaudininkų valdžią nuversti, tai fašistai pastojo jiems kelią. Jis pasiūlė "legališkai" pašalinti "bolševistinį pavojų."

Teismo komedija

Ir "lelgališkumas" buvo įvykdytas. Buvo sušauktas Seimas, jame dalyvavo 82 atstovai, jie 40 balsų "dauguma" išrinko Antaną Smetoną Lietuvos prezidentu. Mussolinio valdžia pasveikino Lietuvos fašistus su pavykusiu perversmu.

Visoje šalyje prasidėjo masiniai areštai. Areštavo žmones miestuose, areštavo ir kaimuose.

Antrojo pėstininkų pulko skaitykloje gruodžio 24 dieną suruošė teismą lietuvių liaudies vadams. Teisė: Karolį Poželą, Lietuvos Komunistų partijos pirmininką, Juozą Greifenbergerį, LKP Centro komiteto sekretorių, Kazį Giedrį ir Faifušą Abramavičių, CK narius. (F. Abramavičius yra vienas šios knygos autorių, tai smulkmeniškai aprašo "teismą"). Teisė ir Rapolą Čarną; jį kaltino kaip "komunistų teroristų vadą."

Pulkininkas Petruitis paskyrė teisėjais karininkus: Antaną Gruodį, Aleksandrą Andriušaitį, Šidlauską ir Kundrą, o teismo pirmininku majorą Joną Josiuką, kareivių pramintą "Kirviu" už jo žiaurumą (280-281 pp.).

Kaltinamieji atmušė visus primetimus. Jie savo kalbose gynė L. K. partiją, liaudies reikalus, bet fašistų teismui įrodymų nereikėjo: teisėjai buvo gavę įsakymą pasmerkti teisiamuosius.

Keturis Lietuvos liaudies vadus nuteisė sušaudyti, o Faifuša Abromavičių sunkiųjų darbų kalėjiman iki gyvos galvos (316 p.).

Sušaudo 4 komunistus

Nuteistųjų giminės atvyko į Kauną. Jų tarpe buvo ir senutė Karolio Poželos motina, bet fašistai gimines siuntinėjo nuo vieno viršininko pas kitą, o tuo tarpu keturis komunistus sušaudė.

Lietuvos liaudies vadai iš fašistų teismo teisybės nelaukė. Jie priėmė fašistų sprendimą šaltai. Davė pareiškimą, reikalaudami iš naujo bylą išnagrinėti Apygardos teisme arba Vyriausiame tribunole. Fašistai šį reikalavimą atmetė. Smetona karininkų nuosprendį patvirtino ir reikalavo greičiau vykdyti.

Nuteistieji parašė laiškus draugams ir giminėms, kurie telpa 398-402 pp. Kada fašistai nuteistus vedė iš kalėjimo, tai kaliniai šaukė: "Budeliai... Žudikai... Išgamos" ir dainavo "Internacionalą."

1926 m. gruodžio 27 d., 5 val. ryto, prie Kauno Šeštojo forto sušaudė Karolį Požela, Juozą Greifenbergerį, Kazį Giedrį ir Rapolą Čarną.

Sušaudė dvidešimt karo policijos mokyklos kareivių, vadovaujamų leitenanto Zenkevičiaus (412 p.).

Fašistai nužudė keturis Lietuvos liaudies vadus. Darbo žmonių priešai manė, kad jie sunaikino komunistini judėjima, bet jie apsiriko. Tą pat diena, kada keturi komunistai kulkų suvarstyti krito, tai Kaune susirinko lietuviai komunistai ir pirmas dienotvarkio punktas buvo: — Reikalas sudarymo LKP Centro Komiteto sudėties.

Tuo ir baigiasi ši dokumentinė apysaka.

1940 metais atėjo fašizmo viešpatavimui galas: Lietuvos liaudis suorganizavo savo vyriausybę, pasirinko socializmo kelią, įstojo į brolišku tarybinių respublikų šeimą.

Keturių komunistų palaikai buvo perkelti ir palaidoti Muziejaus sienoje. Ties kiekvienu įtaisyta lentelė su žuvusio vardu, gimimo ir mirimo data, o virš visų užrašas:

"Čia ilsisi palaikai keturių komunistų, kuriuos nužudė smetoniškieji budeliai 1926 XII 27."

Šeštojo forto rajone, kur buvo nužudyti komunistai, yra paminklinė lenta, ant kurios po raudonąja žvaigžde iškalta:

"Čia 1926 XII 27 smetoniškieii budeliai nužudė keturis komunistus:
Karolį Poželą
Juozą Greifenbergerį
Kazį Giedrį
Rapolą Čarną."

Knyga labai įdomi. Iš jos gauni aiškų paveikslą, kokia buvo Lietuvoje padėtis 1926 metais, bet, nors ir žinai, kad ten fašistinio teroro jau nėra, vienok skaityti apie mūsų brolių, seserų vargus ir persekiojimus yra sunku.

D. M. Š.

Dorchester, Mass.

Frankis Dambrauskas buvo staiga susirgęs ir nuvežtas į miesto ligoninę. Padarė jam operaciją ant pūslės. Aplankėme sausio 23 d. Radome jau sveikstant. Sausio 26 d. nuvažiavau ir parsivežiau pas mus. Mat, jis gyvena pavieniu, tai nėra kas prižiūri.

Sausio 25 d. nuvažiavome pas draugus Čiuberkius. Rapolas jau seniai sirguliuoja, mažai gali pavaikščioti, kojas skauda. Pakvietėme, kad važiuotų sykiu aplankyti Valeriją Vaškienę, gyvenančią Quincy, Mass. Nuvažiavom. V. Vaškienę radome gulinčią lovoje. Kai pamatė mus, tuojau rengėsi keltis; prigelbstint jos dukteriai, atsikėlė. Ligonė turi jau 90 metų, su lazdele pavaikščioja. Mintys veikia gerai ir dar gerai mato be akinių. V. Vaškienė niekuomet nepraleisdavo jokio progresyvių parengimo. Bet šiemet jos pasigendame.

Sakau: "Šiemet nebuvote 'Laisvės' bankete." Atsakė: "Sūnus Vitis klausė, ar noriu važiuoti, ir būtų buvę gerai nuvažiuoti, bet užlipti dvejais ilgais laiptais jau negalėsiu, tai ir nevažiavau." Ji labai linksma, kad aplankėme, net apsiverkė, kai skyrėmės. Patariu, kad daugiau kas ją aplankytų. Jos adresas — 78 Arnold St., Quincy.

Charles Razevičius, iš Cantono, randasi Goddard Memorial Hospitalyje. Stoughton, Mass. Jam padarė operaciją ant tulžies. Aplankėme sausio 26 d. Atrodė gerai. Jo namų adresas: 134 Machanck St., St., Canton, Mass.

Visiems ligoniams linkime greit pasveikti!

S. J. Rainardai

Laiškas iš Kauno

Rašo
prof. Tadas Ivanauskas

Mielas Jokubai,

Jūsų laišką iš gruodžio 12 dienos gavau. Nors aš gyvenu Kaune, laiškas buvo prisiųstas į Vilnių, o be to be tikslesnio adreso, vis dėlto mane surado ir laišką aš gavau.

Neturi supratimo, kaip man buvo malonu ji gauti. Jis man priminė laimingiausius mano gyvenimo momentus, priminė "Gudų šalį, ir tuos mielus mano širdžiai Dzūkijos kaimus, upes, ežerus, tuos samanotus raistus, Cepkelius, miškus, Pastalikę. Priminė man tuos mielus atvira širdimi žmones.

Toli tas viskas nuėjo į praeitį, daug pasikeitė. Didelė dalis "Gudų šalies" iškirsta ir vietomis spėjo atsaugti jaunuolynas. Aš gerai atsimenu Kviloną, kuris jus mokė. Jo sūnus yra gyvas, gyvena Vilniuje.

Kartais matau Averką, Augusto sūnų...

Už tat aš su didele pagarba prisimenu Tamošių ir Martyną Gaidžius. Kurio gi Gaidžio esi sūnus?

Dar čia gyvena Jonas ir Kastantas Miškiniai. Pameni jų tėvų namus, buvo prie pat Musteikos upelio, o netoli jo buvo busilo lizdas. Jų namuose aš su žmona 1919 m. įsteigėm mokyklą ir ši mokykla yra ligi šiol. Aš kartais nuvažiuoju ten "glušėkauc." Vis nušaunu po vieną, o kartais po du, glušėku. Jūs turbūt nežinot, kad man šiemet sueis 80 metų (XII 16), bet kol kas dirbu ir noriu po savo mirties palikti Lietuvai ką nors naudingo.

Dėstau aukštosiose Lietuvos mokyklose. Mėgstu šį darbą ir, rodos, studentai manimi patenkinti.

Parašyk apie save, ką dirbi, kaip sekasi, kaip gyveni, kas paliko Musteikoje iš jūsų giminių?

Manau, kad bus jums malonu paskaityti vieną kitą mano raštelį. Tai siunčiu dvi knygutes: 1) "Gamtos kalendorius" ir 2) "Gamtininko užrašai."

Atrašyk, kad žinočiau, ar gavai laišką ir knygas. Mano adresas:

Kaunas
Janonio aikštė 9-3
Lithuania, USSR
Stipriai Tave bučiuoju.
T. Ivanauskas

MANO PASTABA

Gamtininkas Ivanauskas kai buvo jaunas ir ėjo mokslus, tai buvo nuolatinis mūsų kaimo svečias. Kaip jis surado mūsų kaimą, nežinau.

Pamylėjo jis liaudį ir nesiskyrė nuo jos. Mes mokėmės pas direktorių kitoje stuboje, kur jis nakvojo. Jis užėjo pas mus ir susipažino su mūsų mokytoju Kvilonu. Jis apžiūrėjo, iš ko mes mokomės: iš elementorių ir maldaknygių. Už savaitės ar daugiau, mes visi gavome nuo jo vadovėlius nemokamai.

Aš praėjusiais metais paskaičiau laikraštyje jo straipsnį apie paukščius, na, ir parašiau jam laišką. Maniau, kad jis gyvena Vilniuje. Užrašiau: "Vilnius" ir jo vardą. Bet gavau atsakymą iš Kauno. Prof. Ivanauskas savo laiške moka dzūkuoti. "Glušėkai," "busilai." Pas mus juos taip ir vadino.

J. Gaidys

Maynard, Mass.

New Jersey naujienos

Apie 40 metų atgal tarpe New Jersey ir New Yorko valstijų buvo suorganizuota agentūra vardu New York Port Authority. Agentūra veikia po priežiūra abiejų valstijų. Jos uždavinys yra tvarkyti ir gerinti tarp abiejų valstijų transportaciją. Tais laikais svarbiausia transportacija buvo geležinkeliai.

Pradedant darbą, Port Authority pirmiausia kreipėsi į geležinkelių kompanijas, kviesdamas prisidėti prie bendro darbo, nurodydamas, kad abiejų tikslas tas pats — gerinti ir tvarkyti transportaciją. Geležinkelių kompanijos atsakymas buvo: Mums Port Authority reikalingas tiek, kiek karvė ant geležinkelio.

Suprantama, gavęs tokį atsakymą, PA pradėjo veikti savistoviai. Pradėjus veikti, PA planuose turėjo paliesti geležinkelių kompanijų nuosavybę apie vadinamą Hell's Gate New Yorke. Geležinkelių kompanijos patraukė teisman Por Authority, ir teismas patvarkė naudai kompanijų. Nuo to laiko PA geležinkelių kompanijų jau neliečia.

Ką nuveikė Port Authority

Reikia pripažinti, kad PA nuveikė didelius darbus dėl abiejų valstijų. Jis iškasė ir įtaisė kelius po Hudsono upe, vadinamus Holland ir Lincoln tunelius. Per tą pačią Hudsono upę pastatė milžinišką George Washington tiltą. Taip pat pastatė tiltus Bayonės, Goethals ir Pert Amboy per Staten Island Sound. Visi tie tiltai ir abu tuneliai suriša New Yorką su New Jersey valstija.

New Yorke įsteigė La Guardia ir International orlaivių laukus ir visą eilę busų stočių-terminalų, kas duoda gerą susisiekimą tarp abiejų valstijų.

New Jersey taip pat pastatė didelį orlaukį Port Newark, iš kurio jau skrenda ir vidutiniai sprūsminiai orlaiviai. Taipgi ir vieną mažesnį Passaico apylinkėj, Teterboro vadinamą. Prie to dar nutiestas ir N. J. garsusis Turnpike kelias, kuris nuo George Washingtono tilto nuveda beveik iki Philadelphia, Pa.

New York Autority turi ir naujus planus

Port Authority nėra pasitenkinęs tuo, kas iki šiol jau nuveikta. Jo nuožiūra yra, kad NY ir NJ esanti orlaukiai nebegali pilnai aptarnauti gera transportacija pagal šių dienų poreikius. Jis numato, kad NJ pusėj reikia vieno iš didžiausių orlaukių, iš kurio sprūsminiai orlaiviai galėtų skristi į visas pasaulio dalis.

International orlaukis New Yorke rytinėje šalies dalyje yra tik vienas orlaukis, iš kurio orlaiviai tegali tik ir skristi Europon. Jo pasiekimą labai apsunkina didelis New Yorko trafikas.

Jis buvo apsirinkęs ir vieta dėl tokio orlaukio, būtent Morris County dykumose, prie kurio privažiavimas automobiliu iš New Yorko imtų tik vieną valandą laiko.

Suerzino širšių lizdą

Su nominavimu tos vietos toj apylinkėj, rodos, kas nors įmetė smirdančią bombą tos apylinkės gyventojų tarpe .Tuojau atsirado komitetas. Jis sušaukė konferenciją, sutvėrė organizaciją kovai prieš siūlomą ten orlaukį. Kova išsivystė taip plati, kad pasiekė net Washingtoną. Mat, toje apylinkėj gyvena turčiai ir nenori, kad jiems kas nors ardytų ramybę. O iš kitos pusės, kas valdo tuos žemės plotus, irgi nevarguoliai. Jie labai norėtų tą žemę parduoti. Susidaro du vienas kitam priešingi frontai, ir išsivystė griežta ir smarki kova.

Įsimaišo ir JV kongresinės teisingumo komisijos pirmininkas Celler ir pareikalauja iš New Yorko PA, kad pristatytų jam savo biznio knygas ir visus dokumentus, nes jis turįs skundus prieš PA, kad jo finansai nevtarkoj.

Abiejų valstijų gubernatoriai nutarė knygų Celleriui neduoti, motyvuojant tuo, kad čia yra dviejų valstijų agentūra, ir už viską jos pačios ir atsako.

Cellerio komisija įrodo, kad Kongresas turi teisę prižiūrėti visas valstijas ir jų nesusipratimus išrišti ir išlyginti. Už nepaklausymą komiteto Celleris raportuoja Kongresui, ir pastarasis apkaltina PA paniekinime Kongreso. Teismas įvyko, ir PA direktorius Tobin buvo nubaustas. Dabar visas reikalas randasi Apeliacijų teisme.

To dar neužteko. NJ legislatūra (seimelis) padarė įstatymą, kad toje apylinkėja orlaukis negalimas. Gubernatorius Meyner buvo pasirengęs legislatūros tarimą vetuoti. Ir buvo paskyręs tam ir dieną. Bet tą dieną į Trentoną prigužėjo iš tos apylinkės ponų ir ponių apie 200 ir visą dieną lermavoio, gubernatorių plūdo, koliojo. Gubernatorius pasidavė — įstatymo nevetavo. CIO vadas pareiškė: Orlaivių kompanijų šėrininkai orlaivius myli, bet arti prie jų gyventi nenori, kiša juos kitiems po nosia. Praėjusiuose gubernatoriaus rinkimuose abu kandidatai irgi pasisakė prieš orlaukį toje apylinkėje.

Koncentruojasi apie Port Newarką

Kuomet PA buvo išstumtas iš Morris County apylinkės, tai dabar jis didina Port Newarko orlaukį. Čia irgi susiduria su priešais. Ši apylinkė dar negali pamiršti, kaip keleri metai atgal ant Elizabetho nukrito trys lėktuvai. Tačiau čia Porto Autoritetui į talką atėjo Newarko Chamber of Commerce. Jie visi aiškina: Jeigu neleis Newarko orlaukio didinti, tai iš jo pasiliks mažos vertės orkis ir dėl to biznio atžvilgiu nukentės Newarkas ir kiti didesni miestai toje apylinkėje.

Nors iš Port Newarko jau išskrenda vidutiniai sprūsminiai lėktuvai, tačiau jie tuomi nepasitenkina — nori prirengti ir dėl didžiųjų sprūsminių.

Žinios sako, kad PA jau pasirengęs investuoti į Newarko orlauki 120 milijonų dolerių. Pailginti 10 tūkstančių pėdų nusileidimui kelius, daugiau angaru ir daugiau raštinių ir kitko, kas reikalinga orlaukiui įvesti.

Neapsieita be priešų ir čia. Essex County taksų departamentas pakišo PA sąskaitą už užvilktus taksus nuo 1955 metų sumoje $700,000 — už plotą žemės, kurią naudoja dėl orlaukio ir nuomoja ją ilgiems metams nuo Essex County ir Newarko miesto. PA tos sąskaitos neprisiima ir grasina: jei taksų sąskaita nebus panaikinta, tai jie atsisakys nuo savo planų didinti Newarko orlaukį.

Kaip tas užsibaigs, tai ateitis parodys. New Yorko PA turtas — apie pusantro bilijono dolerių. Tuneliai Holland ir Lincoln jau išmokėti. Geležinkelių kompanija jau labai norėtų eiti į partnerius su PA. Ypatigai labai norėtų, kad PA pirktų subankrutavusį Hudson ir Manhattan geležinkelį, kuris eina iš Newarko į New Yorką po žeme.

Ignas

St. Petersburg, Fla.

Lankėmės Miami mieste

Jau penkti metai iš eilės, kai atvažiuojam į Floridą žiemavoti ir ta proga aplankom miestus, kur gyvena lietuvių. Didžiausias lietuvių skaičius gyvena St. Petersburge ir Miami, bet randasi ir kitur. Retas kuris jų kuo nors užsiima, beveik visi yra pensininkai ir beveik visi turi namus, kuriuose gyvena, išskyrus tuos, kurie čia atvažiuoja tik žiemužę praleisti.

Yra ir įvairių lietuviškų organizacijų; jos pavyzdingai gyvuoja ir veikia. Bene žymiausia bus LLD 45 kuopa St. Petersburge. Narių ji turi virš šimto ir jau virš 80 užsimokėjusių už 1962 metus. Parengimai dažnūs ir skaitlingi, nes norima duoti progą čia atkeliavusiems linksmai praleisti laiką ir sueiti kiek galima daugiau lietuvių, na, ir sukelti finansų. Visi tuo patenkinti ir dėkingi organizacijai, kad duoda tokią progą.

Š. m. sausio 21 d. įvyko Miami LLD 76 kuopos parengimas. Sumanėm ten nuvažiuoti pasimatyti su senais pažįstamais. Sustojom pas draugus C. Tamošiūnus. Radom-sutikom daug pažįstamų ir padarėm naujų pažinčių. Piknikas įvyko Žekonių darže. Publikos buvo daug. Ji rami, draugiška. Truputį pakenkė lietus, kuris atkartotinai siaubė, bet pas žmones randasi noro piknikauti, tai nieks nebėgo, visi laikėsi prie vietos. Buvo kalbų ir trumpa programa. Aš kaip svečias sprendžiu, kad viskas pavyko šimtu nuošimčių.

Visi esame girdėję apie Everglades (amžinuosius pelkynus), kur tik vandeninės nendrės auga-siūbuoja. Dabar gi atrodo, kad tos nendrės savo dienas jau atgvena, nes žemumos nusausinamos ir užvedami cukrinių nendrių plotai. Prie to prisideda ir Kubos perversmas — išvijimas Amerikos kapitalistų ir vergėjų iš tos šalies. Dabar Jungtinės Valstijos mano daugiau nepirkti cukraus iš Kubos, o auginti savo.

Dzūkelis

MASKVIEČIAM PATIKO JAV SOLISTĖ KIRSTEN

Maskva. — Bolšoj teatre dainavo Jungtinių Valstijų sopranas, solistė Dorothy Kirsten. Publikai ji labai patika. Iš Maskvos Kirsten vyks į Rygą ir Leningradą.

Albinas Žukauskas

Įdomus rašytojo pasikalbėjimas su Lietuvos miestais

Kokie jie buvo? Kokie jie yra? Kokiais jie turėtų būti?

Užtenka mestelti akį, kad įsitikintum: per pastarąjį dešimtmetį penkiolikmetį Lietuvos miestai paaugo antra tiek, kiek buvo užaugę nuo pat gimimo. Tai gerai. Vadinas, tarybinė dirva jiems kur kas palankesnė už buvusią kunigaikštišką feodalinę, už pinigmaišę kapitalistinę.

O per sekantį dvidešimtmetį jie paaugs dar devjatreja tiek.

Todėl kažkaip panūdo pasikalbėti ypač su periferijos miestais ir, nieko nevyniojant į pakulas, stačiai paklausti, kaip jie norėtų augti? Kaip miestai, ar kaip didkaimiai? Pagal tradicijas, ar naujoviškai. Juk tamstos, Panevėžy, Šiauliai, Kapsuke, Lazdijai, Vilkaviški, Jurbarke, Taurage, Raseiniai, Telšiai... dešimtys kytų miestų... augote pagal senas feodalines, buržuazines tradicijas ir iš tikrųjų buvote ne miestai, o didkaimiai. Prašau neįsižeisti, bet tai akivaizdu. Jeigu aukštumėlėje stovėjo bažnyčia, iškėlusi bokštus lyg ožka ragus, jei kniubo kelios aplūžusios krautuvėlės, buvo mugės, nuovada, savivaldybė, žvalgyba ir teismas, keletas dirbtuvėlių ir smuklių — tai dar nieko nereiškia. Sakote, kad buvo ir progimnazija ar gimanazija! Na tai kas? Baisus daiktas! Šiandien ir kaimuose septynmečių ar vidurinių nemaža.

Atsisveikinkite su tradicijomis!

Dabar, kada laikai pasikeitė, ir viskas keičiasi, ar jūs ne per daug įsikibę laikotės kas savo tradicijų? Vien šiemet esu jus, galima sakyti, visus, aplankęs, dar kartą pamačiau jūsų užsispyrimą neperžengti tradicinių ribų. Įrodymai? Prašau. Jūs nenorite paaugti aukštyn, į trečią, nekalbant jau apie ketvirtą ar penktą aukštą, nes iki mūsų laikų buvote vienaaukščiai, pusantraaukščiai, vietomis aplink centrines aikštes dviaukščiai. Remiatės tuo, kad nebus harmonijos su praeitimi, su tradicijomis.

Bet trauk devynios tokias tradicijas, kurios slegia prie žemės, kliudo augti aukštyn! Užmirškite jas ir aukite į viršų. Tai ir gražiau, ir patogiau.

Ir daug ekonomiškiau

Pagaliau ne vien grožis bei patogumai turėtų rūpėti, bet ir ūkiškumas, taupumas. Ar jūs tokie turtingi, kad taip plėstumėtės į šalis? Štai jūs, Lazdijai, Alytau, Ukmerge, Anykščiai... kiti jūsų bičiuliai niekaip neišlipate iš vieno, dviejų aukštų. O jeigu sukeltumėme tuos du aukštus vienas prie kito, pakiltumėte iki ketvirto, gal net penkto aukšto, žiūrėkite, kiek sutaupytumėte. Kiek atkirstų nulinių darbų, būtų sutausota pamatų, stogų, nereikėtų tiesti naujų gatvių, šaligatvių, elektros ir kanalizacijos tinklų, kiek atliktų medžiagas, tvorų, tvorelių, stulpelių ir kt.

Aš noriu jums papasakoti, ką mačiau Panevėžyje. Jis taip pat kone iki šiol nenorėjo išlipti iš pirmojo ar antrojo aukšto. Dabar apsigalvojo. Antai, pažvelkite į Agronomijos gatvės rajoną. Miela, malonu pažiūrėti. Ten Panevėžys pakilo į ketvirtą-penktą aukštą, išaugo iš didkaimio metų, darosi tikras miestas. Užeikite į butus: gražu, patogu. Viskas yra, ko šių dienų gyventojui reikia. Viskas gali būti, ko rytdienos gyventojui prireiks.

Bet ką čia Panevėžys? Antai, kolūkio pirmininkas V. Girdžius planuoja statyti penkiaaukščius namus kolūkiečiams. Bus centrinis šildymas, šiltas šaltas vanduo, vonios, dušai,—kaip didmiesčiuos. Ir Kėdainių rajono "Rytų Aušros" kolūkio pirmininkas H. Kretavičius taip pat svajoja apie tokius namus savo kolūkiečiams.

Pažvelkite į Vilnių bei Kauną

Toliau. Man atrodo, kad jūs, būsimi mūsų miestai, dabar didkaimiai, esate perdaug kuklūs, lyg ir privengiate eiti tuo keliu, kuriuo eina mūsų sostinė Vilnius arba Kaunas. Jūs sau pasiimate menkessnį mastą. Dar daugiau: bijote net vienas kitam prilygti ar vienas kitą pranokti. Užtat vienas mastas tenka Panevėžiui, Šiauliams, Klaipėdai, o antras — jau Lazdijams, Veisiejams, Smalininkams, Ignalinai, Trakams, Pilviškiams...

Kam tas kuklumas, drovumas? Aš, jumis dėtas, pasiimčiau gražiausius pavyzdžius iš Vilniaus, iš Kauno ir įdiegčiau pas save. O gal dar gražesnius susiplanuočiau. Kas man gali uždrausti? Aš pasistengčiau nei patogumu, nei gražumu nesiskirti nuo sostinės.

Iš tiesų, negi vilniečiams reikalingi geresni, gražesni, patogesni namai, negu panevėžiečiams — negu šakiečiams ar ukmergiečiams, o ignaliečiams ar kelmiečiams —dar blogesni. O kam tie pasibaisėtini kai kurie "tipiniai" dviaukščiai namai, kurie statomi Lazdijuose Kauno gatvėje? Kurie statomi Pilviškiuose? Kurie projektai patvirtinti ne vienam ir ne dviem miestams. Ir dar. Net vaikas mato, kad statant namus keturių penkių aukštų, geriau išnaudojama technika. Aš negaliu pasižiūrėti į akis kranui, stovinčiam šalia dviejų aukštų, šešių butų namo statybos. O jis taip pat nurausta iš gėdos ir nusuka savo kaušą šalin. Kas kita kranas prie penkių aukštų. Tu turi atlošti galvą, norėdamas į jį pažvelgti, o jis iš savo aukštybių net nemato, kad tu stovi ir spoksai į jį. Jam tiek darbo, nors persiplėšk. Nėra laiko akis sproginti į kiekvieną smalsautoją.

Kilkime aukštyn!

Taigi, susitarkim: aukštyn! Tiktai aukštyn, o ne platyn! Užtenka tų didkaimiškų tradicijų!

O gal jus kas nors verčia jų laikytis? Tas tiesa, aš tai pastebėjau. Besikalbant pas jus, stebint jūsų augimą, visur lyg koks antspaudas matosi jūsų šeimininkų kultūra, polėkiai, perspektyvūs žingsniai. Vienur tie polėkiai dideli, kitur šiaip sau, o trečiur... nesinori net burnos aušint!

O gal čia išryški architektų polėkiai? Taip, išryški! Taigi, baikite, jūs, pagaliau vieną kartą su ta vienaaukšte radicija! Nėra jokio reikalo išsiplėsti į šalis kaip nekylantiems blynams. Imkime kad ir tamstas, Alytau, Kapsuke, Naujoji Vilnia. Išsiplėtėte kilometrais, ir kas iš to. Eini, eini, vis tvorelės, vis kiemukai, vienaaukščiai namukai, šuliniai, šunų būdos, sandėliukai, pomidorų lysvės... Kaimiška idilija. Bet juk reikia dar — ir, tur būt, ilgai nelaukus, į tą kaimišką idiliją pravesti vandentiekį, kanalizaciją, paskui termofikaciją, gal dujofikaciją. Manote, kad viename savo aukštelyje gyventojai nenorės patogiai gyventi? Klystate, jei taip manote! Ir nepavydžiu aš jums tų galvosūkių, kurie kils, kai reikės visa tai tvarkyti.

Jėgų eikvojimas

Pagaliau, kiek jųs privarginate žmones, statydami tą vienaaukštį gyvenimą. Neseniai Kapsuko Jono Jablonskio gatvėje tyčia pastovėjau valandą, stebėjau tokią statybą. Tėvas, motina ir kokių dvylikos metų duktė atlieka "požeminius" darbus. Kvadratiniame griovyje reikia tiesti pamatus. Jie trise vienas paskui kitą lopetomis lėtai sukasi ratu, pakabindami mišinio, nuneša, šlepteria į griovį, ir vėl aplink, lyg šokdami pakulinį. Per valandą gal sukrėtė pusę tonos mišinio, o gal ir ne. Bent sparta!

Žiūrėjau, galvą kreipiau. Sunku suprasti, kodėl negalima pakalbinti šitų statytojų, kad susimestų dvidešimt trisdešimt į vieną aikštę, pradėtų statyti bendrą kooperatyvinį namą? Kiek energijos, kiek lėšų, kiek nervų ir niekam nenaudingų rūpesčių būtų sutausoma! Tik paskaičiuokite!

Naujieji namai sostinėje

Antai, Vilnius, kiek nujaučiu, jau baigė su vienu aukštu. Daugiau tokių namų, ko gero, nebus statoma. Tiesa, kai kurie vilniečiai, vienaaukščio gyvenimo entuziastai, puolė į Lentvarį, į Trakus, nes ten dar leidžiama, ten dar statoma. Matyt, Lentvaris ir Trakai niekaip nenori atsisveikinti su didkaimių tradicijomis. Nenorite su jomis atsisveikinti ir jūs, visi kiti miestai. O pats metas. Ilgiau nėra ko galvoti.

Aukštyn, tik aukštyn! Nėra ko gūžtis prie žemės.

Kaip žiūrėti į ateitį?

Ir dar vienas klausimas. Ar jūs, Lietuvos miestai, sau susidarote kokius nors perspektyvinius augimo planus, ar iš viso juos turite? Klausiu todėl, kad atrodo, jog naujos statybos vyksta atsitiktinai, žinoma, pirmiausia atsižvelgiant į tai, kaip buvo aukščiau išplanuotas miestas. O anksčiau buvo taip pat vientisas atsitiktinumas. Kas kur turėjo sklypą — ten ir statė. Bet praeitis — praeitim, o dėl ateities visada verta pasiginčyti.

Antai, man labai nepatinka, kad visi Lietuvos miestai atsisukę nugara į vandenį. Vilnius nugara į Nerį, Kaunas — į Nemuną ir Nerį, Druskininkai (kurortas), Alytus, Jurbarkas — nugara į Nemuną, Panevėžys — į Nevėžį, Kapsukas — į Šešupę, Telšiai— į Mastį, net Klaipėda atsukusi nugarą jūrai ir Kuršių marioms.

Paieškokime pavyzdžių kitur, paimkime du gražiausius pasaulio miestus — Paryžių ir Leningradą. Jie stovi veidu į savo upes. Paupiai, krantinės ir upės vaidina didelį vaidmenį jų buityje. O Volgogradas?— Taip pat!

Daugiau parkų bei gėlynų

Negražu, kad jūs, miestai, taip mažai veisiate žalių sodinių, parkų, aikščių, gėlynų! Ar ir ateityje taip elgsitės? Jei taip, tenka kategoriškai protestuoti. Be to, reikia ištisai pereiti prie vaiskrūmių ir vaismedžių sodinimo. Ar negražūs būtų parkai — sodai, aikštės — sodai, gatvės — sodai, miestai — sodai! Reikia išleisti vaismedžius iš privataus sodelio į gatves, į skvėrus ir paupius, į paežerius, į miestą! Ir jau seniai metas likviduoti tvoras. O kam jos reikalingos, jeigu be jų ir gražiau, ir patogiau, ir taupiau.

Šalin tos biaurios tvoros!

Štai pavyzdys. Bene gražiausia Lietuvos miestų centrinė gatvė buvo Panevėžio Respublikos gatvė. Siaurutė, tvorom apkalta, koktu praeiti. Panevėžiečiai ėmė ir nugriovė tas tvoras. Ir ką jūs pasakysite. Gatvė, nors plotis liko tas pats, pajaukėjo, padidėjo, atsirado erdvės, daugiau oro.

Aš, jumis dėtas, neduočiau medžiagų tvoroms tverti. Tegul gyventojai įpranta gyventi laisvai, neapsitvėrę, neatsiskyrę nuo pasaulio.

Grįžtant prie statybų projektavimo, baisoka vieno dalyko: kad miestai netaptų panašūs vienas į kitą, kaip tos pačios vištos sudėti kiaušiniai. Kiekvienas miestas turi turėti savo toną, savo kvapą. Bodleras tvirtino, kad Paryžius dvelkia suplėkusiais kopūstais. Kai kartą peotas, nuvykęs į Belgiją, kurios neapkentė, pajuto tą patį kvapą, jo akis užplūdo ašaros... O Majakovskis, stovėdamas ant Bruklino tilto, girdėjo triukšmą; "lyg kas būtų indaujoje stumdęs laivus". Taigi, kiekvienas miestas turi turėti savo toną. Tik tada bus įdomu, smagu juose gyventi. Jūs, ateities miestai, turite būti komunistiški, ne bet kokie!

Ir kolūkiams reikia pagalvoti

O kaip su kolūkių gyvenvietėmis? Kolūkių pirmininkai V. Girdžius ir H. Kretavičius, kaip jau kalbėjau, svajoja apie daugiaaukščius su visais patogumais pastatus. Ką gi—gali būti ir toks variantas. Bet gali būti ir vienaaukštės kolūkių gyvenvietės, ir dviaukštės. Viena svarbu, kad jos būtų gražios, patogios, atitiktų žmogaus reikmes. Ir, be to, reikia jas suprojektuoti, statyti pagal planą, o ne iš akies. O, atrodo, kad daug kur visai neplanuojama. Tuo teko ne kartą įsitikinti. Antai, kad ir Dusmenyse vieta kolūkio gyvenvietei paskirta; pastatyta jau ar pora dešimčių naujų namų, bet kaip pastatyta! Šunkelis vingiuoja — pagal jo liniją taikomos ir sodybos; kelias kreivuliuoja — kreivuliuoja ir sodybų linija. Gyvenamųjų namų projektai — individualūs — kiek vienas kolūkietis pats sau pasidaro projektą.

O ką daro projektavimo institutai, kad būtų įvesta tvarka kaimo statybose?

Gražių vienaaukščių mūrinių pastatų teko matyti Kėdainių rajono kaimuose. Tai lyg ir naujo poslinkio pradžia. Bet dar daug kur tos pradžios nematyti. Statomi gana negražūs, nejaukūs, nepatogūs trobesiai. Net standartiniai, skydiniai namai, gaunami iš Karelijos — mažai tikę, negražūs.

Iš esmės kalbant, geriausiai būtų pasukti ten, kur veda Girdžiaus ir Kretavičiaus svajonės. Ir kolūkiams statyti patogias, daugiaaukštes gyvenvietes.

Tokią kryptį diktuoja gana netolimos ateities perspektyvos.

Ką galvoja arcihtektai? Miestai ar didkaimiai? Miestai, tik miestai!

Laiškutis eilėraščiu

Pittstonietė Lucė Rauduvienė gavo savo giminaitės iš Pasvalio laiškutį, kurio pradžią sudaro eilėraščiukas, kurį mes žemiau paduodame:

MIELA CIOCE,

Rodos, vakar dar juokiaisi,
Rausvą rožę bučiavai.
Prie takelio rugiai lenkės,
Kai į Tėviškę grįžai.
Pakelėj liekni berželiai,
Ką supranta mūs svajas,
Jau dainuoja dainą tyliai
Apie vėją ir šalnas.
Kai atbėgs šalna per lauką,
Rasą versdama perlais,
Ji nuskins tą švelnų žiedą,
Ką neskintą palikai.
Viesulu pakils, verpetais,
Smarkus vėjas su daina
Skris per jūrą, lyg koks paukštis
Klups prie lango pas Tave.
Švelniai laišką išrašys jis,
Ramunėlę jis nupieš.
Ankstų rytą perskaitysi
Šerkšno laišką nuo manęs.

Vitutė

Mes, dzūkeliai,

Palikom tėvynę mes, dzūkeliai,
Žydinčioj jaunatvėj iškeliavom,
Verkė močiutė, sesės, broleliai;
Naujame krašte mes nerimavom.
Rašėm laiškelį, rašėm mes kitą,
Ašarą nuo skruostų braukėm,
Sapnuose matėm gojelį, mišką,
Vis naujus pažadus teikėm...
Sakėm mes mylimai mamutei:
Sugrįšim prie tavęs, brangioji...
Sakėm mūsų jaunajai sesutei:
Auk, žydėk tu, gėlele baltoji...
Sveikinom broliuką, seną tėvelį,
Raminom juos ateities sapnais,
Galiau pamilom šią "laimės šalį,"
Nors kelias nuklotas vargais...
Taip, daugel kartų pasižadėjom:
Palaukit geručiai, palaukit brangūs,
Bet kalnai, jūros mums pavydėjo,
Prieš mus vis kilo audros-bangos.
Gyvenom, kūrėm per metų eilę,
Lyginom griovius ant kelio...
Gimtiniam kraštui širdyje meilę,
O tik nėra sparnų erelio.

Dzūkelis

Per šešerius metus gyveno ledynuose

Tai įvyko 1743 m. Netoli Grumanto (taip vadinosi tada Špicbergenas) krantų ledai suspaudė laivą. Keturi jūrininkai išvyko ieškoti įgulai patogios vietos žiemoti. Šautuvas ir 12 šovinių, kirvis, mažutis katiliukas, 20 svarų miltų, 4 pypkės, tabakas, ugniai įžiebti prietaisas — štai ir visa keturių jūrininkų manta. Jiems pavyko surasti trobelę, bet, grįžus prie kranto, laivo jau nebebuvo. Didelė vėtra jį nunešė. Taip prasidėjo, trukęs daugiau kaip 6 metus, gyvenimas ant šalčio sukaustytos žemės, padengtos storu sniego sluoksniu, kur neauga net krūmokšniai, kur ištisus mėnesius nepasirodo saulė, o viešpatauja tik šalčiai ir pūgos.

Pasibaigus parakui, netrukus baigėsi ir užmuštų elnių mėsa. Jūrininkams grįsė bado mirtis. Iš geležies nuolaužų jie padarė primityvią kalvę, o iš dviejų elnio ragų — reples. Taip pavyko pasigaminti paprasčiausius medžioklės įrankius, kuriais užmušė baltąją mešką. Meška buvo jiems ne vien maistas — iš jos sausgyslių jie pasidarė lankui templę, o patį lanką pasigamino iš išmestos į krantą medžio šaknies. Per visą žiemojimo laikotarpį 4 drąsuoliai užmušė 250 elnių, 10 baltųjų meškų. Jūrininkai mito žalia šaldyta elniena ir meškiena, gyveno be duonos ir druskos, gėrė šiltą elnių kraują.

Šeštais metais vienas žiemotojas mirė. Likę trys likimo draugai jau nustojo vilties pamatyti tėvynės padangę. Tačiau juos netikėtai išgelbėjo rusų laivas. Taip jūrininkams teko išgyventi 6 metus ir 3 mėnesius amžino šalčio ir sniego prieglobstyje, kiekvieną akimirką kovojant už savo egzistenciją.

TARYBŲ SĄJUNGOJE

1965 m. pabaigoje Tarybų Sąjunga turės 100 tūkstančių kilometrų geležinkelio linijų, kuriose garvežiai bus pakeisti motorvežiais bei elektrovežiais. Tai sutaupys 400 milijonų anglies ir sumažins pervežimo išlaidas 45 bilijonais rublių.

Dar 1950 m. tarybinių geležinkelių pervežimų apimtis buvo pralenkusi JAV. Septynmečio pabaigoje pervežimai geležinkeliu sudarys 1850 bilijonų tonų-kilometrų.

Erelis išdaigininkas

Aukštai dangaus mėlynėje virš saulės išdegintos savanos sklendžia erelis išdaigininkas — "padangių bežDžionė", kaip jį vadina Etiopijos gyventojai. "Išdaigininku" erelis buvo pavadintas dėl nuostabios savo skridimo manieros. Šis paukštis skrenda, darydamas didžiulius ratus ir retkarčiais surikdamas čaižiu, klykiančiu garsu. Erelis staiga tarsi sustoja skrisdamas ir pradeda leistis žemyn, iš visų jėgų plasnodamas sparnais. Susidaro įspūdis, kad vienas sparnas lūžęs, ir paukštis nebegali išsilaikyti ore. Girdėti stiprus plakimas Stebint tokį skriejimą, nenoromis tenka šį erelį palyginti su fokusininku, juokinančiu žiūrovus. Tai ne paprastas skridimas, bet kažkoks šokis ore, juokdarystė, vartaliojimasis, žaidimas. Štai erelis sklendžia, visiškai nejudindamas sparnų, staiga krinta žemyn galva, persiverčia, vėl pakyla, vėl leidžiasi. Žodžiu, kiekvieną minutę išdarinėja naujus, netikėtus triukius. Atrodo, nėra jam jokio reikalo šitaip elgtis. Tačiau, pasiro do, erelis ieško maisto.

Pamatęs gyvatę arba driežą, erelis išdaigininkas pamažu nusileidžia žemiau ir prisitaikęs strėle sminga žemėn. Po kelių minučių, pakilęs į padangę, savo naguose jis jau laiko grobį. Be savo mėgstamo maisto — gyvačių ir driežų, ereliai išdaigininkai gaudo mažus žvėrelius, peles, kiškius, taip pat skėrius ir kitus vabzdžius. Ereliai išdaigininkai skraido daugiausia poromis. Ieškodami maisto, jie be nuovargio skraido ištisą dieną, o nakvynei nutupia į aukštus medžius.

Panašiai kaip ir paukštis sekretorius bei kiti gyvatėmis mintą paukščiai, ereliai išdaigininkai gaisrų metu savanose užpuola sprunkančius iš ugnies roplius ir neretai ištraukia juos iš pačių tirščiausių dūmų kamuolių.

Aptikta didžiulė požeminė sala

TSRS Mokslų akademijos ekspedicija laivu "Vitiaz" padarė svarbų atradimą Ramiojo vandenyno dugne, kur gylis siekia 5400 metrų, ji aptiko salą —didžiulį vulkaninį kalną, apsuptą koralinių rifų. Salos plotis — 30 kilometrų, aukštis virš vandenyno dugno — 4340 metrų. Vandenyno gylis virš kalno viršūnės — truputį daugiau kaip 1000 metrų.

Kaip praneša ekspedicijos geomorfologinio būrio viršininkas geografijos mokslų kandidatas G. Udincevas, tą dieną budėjo prityręs geomorfologas A. Živago. Jis pažymėjo, jog echolotas pradėjo rodyti greitą gylio sumažėjimą, ant jo juostos išryškėjo kalno kontūrai.

Nutarta ištirti nežinomą povandeninę salą. Echogramos parodė, kad ši sala turi didžiulį vulkaninį kalną centre. Jis savo ruožtu —du susilieję ugniakalniai.

Atradimas moksliniu požiūriu labai vertingas, nes aptikti nauji Ramiojo vandenyno buvusio aktyvumo požymiai.

"AUDINIŲ RAŠTAI"

J. Balčikonio paruošta knyga "Audinių raštai" — puiki dovana ne tik besidomintiems lietuvių liaudies meniniais audiniais, bet ir kiekvienam skaitytojui.

Knygos įžangoje autorius duoda bendrą lietuvių liaudies audinių raštų charakteristiką, plačiau apžvelgia jų kompoziciją, aptaria tolesnį liaudies audinių raštų panaudojimą dailiosios tekstilės pramonėje.

Knygoje 186 iliustracijos, 40 iš jų — spalvotos. Knygą išleido Valstybinė politinės literatūros leidykla 4,000 egz. tiražu.

E.

Philadelphia, Pa.

Gauname laiškus iš Lietuvos su prašymu prisiųsti vaistų. Gavome ir mes, kad prisiųstume cukralige sergančiam "sacharino"; sakoma, Lietuvoje jo negalį gauti (nesinori tikėti). Bet kad patenkinus prašymą nupirkome, supakavome ir nunešėme į paštą pasiųsti. Pašte pasakė, kad mes galime priimti, bet kaip greitai pasieks New Yorką, siuntinys bus grąžinamas atgal ir jūsų įmokėti pinigai nebus grąžinami. Jokių vaistų Tarybų Sąjunga neįsileidžia. Drabužių persiuntimo agentūros pasakė tą patį.

Victor Riesel, kuriam akys išdegintos prieš keletą metų, New Yorke kalbėdamas Poor Richard klube pasakė, kad 10-ties metų laikotarpyje visos unijos iškovos keturių dienų darbo savaitę. Tymsterių unija bus to judėjimo priešakyje.

Plieno unija sako, kad Dilworthas remtinas Pennsylvanijos gubernatoriaus vietai.

Transporto unija rengiasi streikui prieš Pennsylvanijos geležinkelių kompaniją vasario mėnesį. Tymsterių prezidentas Hoffa sako, kad tymsteriai prisidės. Kompanija prašo US District teisėją drausmės streiko sulaikymui.

Sakoma, 1961 metais Pennsylvanijos valstijoje dirbančių skaičius padidėjo, bet bedarbių esą 107,-000.

Valstijos seimelis ir senatas užgyrė tris apskritis suvienyti ir kongresmanų skaičių sumažinti nuo 30 iki 27. Sakoma, gubernatorius pasirašys. Respublikonai protestavo. Moterys nepasitenkinusios, kad Kathryn Granaham, respublikonė, netenka darbo. Demokratai laimėjo.

Delaware Valley firma padirbo mašiną sniego deginimui. Sakoma, sudeginą 25 tonus į valandą. Didesnė —iki 75 tonų. Readinge vartojama ir, sakoma, gerai veikia.

Voice of local 107 sako, kad 16 sukilėlių pašalinta iš unijos už kėlimą suirutės lokale ir bandymą dalį narių prijungti prie AFL-CIO. Išmestieji apeliuoja į tymsterių tarybą, o ten nelaimėję apeliuosią į pildomąją tarybą.

Bet, pagal unijos taisykles, išmestieji nepraranda darbo, nei seniority teisių.

NBC užsienio korespondentai, kalbėdami Boehin High mokykloje, pasakė, kad ant vieno amerikiečio, mokančio rusų kalbą, dvidešimt rusų moka anglų kalbą. Skirtumas nemažas.

Billy Graham praėjusią vasarą per savo misijas Philadelphijoje surinko 600 tūkstančių dolerių. Graži dovana nuo tikinčiųjų.

Pennsylvanijos valstija turi 12,508,-000 gyventojų. Bucks County suorganizuota 1652 metais. Šalyje atidarytas pirmas bankas Phiadelphijoje 1789 metais. Sakoma, pirmas pianas padirbtas Philadelphijoje 1776 m. Pirmas protestas prieš Angliją dėl uždėjimo taksų arbatai įvyko Philadelphijoje 1773 m. Pirma automatiška valgykla atidaryta Philadelphijoje Horn and Hardart kompanijos 1902 metų birželio 9 d.

Academy of Music 105 metų sukaktį sausio 15 d. atžymėjo su dideliu koncertu ir banketu. Įžanga koncertan buvo nuo 5 iki 200 dolerių. Svečių buvo perpildyta. Bankete dalyvavo parinktieji. Svečiams patarnavo 150 darbininkų. Ponių auskarus saugojo slaptoji policija. Academy of Music Philadelphijoje— kaip Metropolitan Opera House New Yorke.

Baltimorėje ir apylinkėje kovoje už segregacijos panaikinimą valgyklose jau areštuota virš trijų šimtų. Kova tęsiama.

Busų kompanija reikalauja pakelti fėrą iki 25 centų. Neseniai pakelta vienu centu, dabar norima pakelti dviem centais.

Pilietis

Streikas pasibaigė

Yale and Towne 22-jų savaičių streikas pasibaigė sausio 28 d. Lokalo narių masinis susirinkimas priėmė taikintojų rekomendaciją, įgaliodamas lokalo valdybą vesti derybas pasirašymui kontrakto. Balsavimas priimtas streiko baigimui maža didžiuma — 431 už, 423 prieš.

Taikintojų nepasakyta, kad visi 400 streiklaužių bus atleisti. Nesako, kad visi streikieriai bus priimti į darbą.

Kompanija streiko aktyvistus įdėjus į "juodąjį sąrašą" ir nepriimsianti į darbą. 400 streikierių bus tuojau pašaukti į darbą, bet kiti 800 eis pagal išdirbtus metus. Taikintojų rekomendacijoj nusakyta trejų metų kontraktas su 6 centų pakėlimu per valandą išdirbusiems trejus metus. Metus išdirbusiems padidinama pašalpa $2 mėnesiui ir išeinantiems į pensiją $40 mėnesiui pensijos. Išdirbusiems 25 metus 4 savaitės atostogų.

Rekomendacija priimta tik 8 balsų didžiuma. Šeši balsai sugadinti. Lokalo valdyba sako, kad streiko laimėjimas neįmanomas, kuomet darbdavių ir biznierių susivienijimai remia Yale and Towne kompaniją. Streiko tęsimas būtų buvęs unijos lokalo dirbtuvėje sunaikinimas. *P.*

Detroit, Mich.

Sovietų fortepijonistas-pianistas Emill Gilels antru kartu pasirodė Masonic Temple.

Angliškoji spauda apie jį kalba: "He is a great pianist, a virtuoso in the grand line. Mr. Gilels has everything that it takes to be a top grade pianist. He can make the piano sing and he can cause it to thunder. Best of all, he is a musician of personality."

Apskritveidis, giliaakis, dideliais plaukais vyras.

Pirkimas ant išmokesčių

Detroite yra taikos skyrius Recorders Court, susidedantis iš septynių ypatų, kurie tvarko asmeninius reikalus šeimynų, kurios perka ant išmokesčių visokius reikmenis ir nemoka mokesčio pagal nustatytas sutarties taisykles.

Kalbami žmonės (Recorders Court) uždeda taip vadinamą algų areštą. Pagal teisėjų įsakymą dirbančio dalį algos sulaiko ir atiduoda tam, iš kurio pirkta ant išmokesčio.

1961 metais tokių įvykių buvo 12,454.

Matote, miestas turi mokėti algas septyniems žmonėms, kurie rūpinasi privatiškų įstaigų reikalais, kurios parduoda ant išmokesčių.

Kurie parduoda tavorus ant išmokėjimų, tie turėtų apmokėti algas tiems septyniems žmonėms, o ne miestas.

Vincas

Plymouth, Pa.

LDS ir LLD kuopų metinis susirinkimas įvyks vasario 11 d. M. Navickienės stuboj, 76 Fourth St., Plymouth, Pa. Pradžia 2:30 popiet.

Brangūs draugai, tų organizacijų nariai, būkite visi, nes visi turime užsimokėti narines duokles, išsirinkti šiems metams valdybas ir šiaip svarbių reikalų daug yra, kuriuos būtinai reikia apsvarstyti.

LDS 60 kuopos vice-pirmininkė O. Globičienė išvyko į Floridą, tai šiame mitinge nebus, bet girdėjau, kad kuopos pirmin. J. Liutackas jau pasveikęs, tad mitinge dalyvaus.

Taigi, draugai neapleiskime savo organizacijų reikalų, visi dalyvaukime šiame susirinkime.

V. ž.

Philadelphia, Pa.

Svarbus forumas, dalyvaukite

Vasario 9 d., penktadienio vakare, 8:30 val., Social Science Forum ruošia nepaprastai svarbią paskaitą. J ąduos įžymus žurnalistas, "The Worker" kolumnistas iš New Yorko, Mr. Jesus Colon. Jo paskaitos tema: "Kubos revoliucija ir Lotynų Amerika."

Forumo ruošiamas susirinkimas įvyks Adelphia Hotelyje, kampas 13th ir Chestnut Sts.

Širdingai kviečiami Philadelphijos lietuviai skaitlingai dalyvauti. Čia bus proga išgirsti daug naujų žinių apie revoliucinę Kubą.

Koresp.

Worcester, Mass.

Sausio 27 d. L.S. ir D. Draugijos moterys buvo surengę balių—banketą, kuriame visi nariai turėjo dalyvauti. Įvyko prie naujenybės, nes svetainėje yra 20 naujų stalų po 8 pėdas ilgio. Juos nupirko už pinigus, kuriuos sukėlė moterų skyrius savo veikla.

Parengimui pasitaikė gražus oras, tai šimtai svečių ir viešnių dalyvavo. Valgiu ir gėrimu pasisotinę, linksminosi žemutinėje svetainėje prie skambaus orkestro. Maisto paruošime ir patarnavime daug draugių ir draugų dirbo, bet visų vardu minėjimas užimtų daug vietos laikraštyje.

Šių metų moterų skyriaus komitetas pirmąjį parengimą ruošia kovo 4 dieną, bus pagaminti skanūs pietūs. Prašome įsitėmyti ir dalyvauti.

J. D.

Medicinos institucijos bei ligoninės Jungt. Valstijose

Ligoninės Amerikoje yra dviejų rūšių. Į pirmąją įeina tos ligoninės, kurios aptarnauja ligonius, reikalingus ilgesnio gydymo, kaip, pav., su proto ligomis, tuberkulioze ar chroniškomis ligomis. Šios ligoninės daugiausia yra išlaikomos federalinių, valstijinių ir vietinių valdžių.

Bendros ar trumpo laiko gydymo ligoninės sudaro antrąją rūšį. Daugiau kaip pusė šių ligoninių yra operuojamos savanoriškų filantropistų ar kitų labdaros organizacijų. Likusieji 43 procentai ligoninių yra operuojamos federalinių, valstijinių ar vietinių valdžių.

Maža bendrų ligoninių grupė yra vadinama "nuosavybės" institucijomis ir jos priklauso privačioms daktarų grupėms, korporacijoms ar privačiams piliečiams. Dauguma savanoriškų ir valdiškų ligoninių yra valdomos nemokamos valdybos, sudarytos iš išdininkų ar direktorių, neturinčių profesinio ryšio su ligonine.

Kita medicinos pagalbos forma JAV-ose yra klinikos diagnozės nustatymui, terapijos ar nuo ligų apsaugojimui tų ligonių, kurie nereikalauja paguldymo į ligonines. Moderni klinika aptarnauja užsimokančius ir neužsimokančius pacientus. Klinika gali būti ligoninės ar medicinos akademijos dalimi, ar gali būti privačia klinika, sudaryta daktarų grupės, kurių kiekvienas turi skirtingą specialybę.

Daugumoje ligoninių klinikų yra aptarnaujami tie ligonys, kurie negali užsimokėti privačiams daktarams, ir jiems nereikia mokėti už klinikoje gautą pagalbą. Tačiau daugumą ligoninių dabar aprūpina klinikose ir galinčius užsimokėti ligonis. Kai kurios klinikos turi bendrus skyrius su skirtingomis specialybėmis, kitos apsirubežiuoja tik gydymu tam tikrų ligų, kaip, pav., vėžio, širdies ar tuberkuliozės.

Ligoninės paprastai turi daugelį specialių salių, kur ligoniai gauna tik vieną gydymo formą, kaip, pav., ligų salės, psichiatrinių ligoninių, obstetrikos su gimdymo ir kūdikių patalpomis; chirurginės salės, kur ligoniai yra paruošiami operacijoms ir atsigavimui po operacijų.

Viena iš gyvybiškiausių vietų Amerikos ligoninėse yra operacinė, kuri per paskutinius dešimtmečius pasidarė visokiausių naujų įtaisymų ir technikų vieta, kaip, pav., širdies- plaučių mašina, kuri pumpuoja kraują ir alsuoja už ligonį, kai širdis yra operuojama, ar inkstų mašina, kuri gali laikinai perimti inkstų funkciją.

Kitas svarbus ligoninės skyrius yra greitosios pagalbos, kuriame darbuojasi daktarai rezidentai ir seserys per visą laiką. Šiame skyriuje yra suteikiama pagalba tiems, kuriems tuč tuojau reikia.

Dar kiti skyriai yra klinikinė laboratorija ir peršviet imo, kuriuose yra atliekama svarbi funkcija: greitos ir tikslios ligos diagnozės nustatymas. Termometras, stetoskopas ir kraujo spaudimo matavimo aparatai turi dabar mokslinius įtaisus su elektroniniais matavimo įtaisais, spektrofotometrais kraujo analizėms, elektro - encefalografais smegenų bangų matavimui, elektro-kardiografais širdies aktyvumo užrekordavimui ir didelių amplifikacijų įtaisymais, kur peršviečiami filmai gali būti padidinami ant televizijos ekranų.

Daugelis ligoninių turi rehabilitacijos centrus, aptarnaujamus daktarų, fizinių terapistų, seserų ir kitų profesinių žmonių. Naudodami hydroterapiją, ultrasoninius įtaisus, infraraudoną šilumą, masažus, specifinę gimnastiką, šie terapijos vienetai atsiekia rezultatų skausmo sumažinime ir pasveikimo pagreitinime nuo ligos ir sužeidimo.

Galiausiai, Amerikos ligoninės atlieka daugiau negu tik pakalbą sergantiems. Jose yra, be to, atliekami platūs moksliniai tyrimai, profesinio, medicininško ir techniško personalo priežiūra ir bendruomenės nuo ligų apsaugojimo programos vadovavimas.

American Council

New Haven, Conn.

Sekmadienį, vasario 4 d., New Yorke įvyksta "Laisvės" dalininkų suvažiavimas. Iš mūsų miesto nemažai pažangiečių lietuvių važiuos į suvažiavimą.

St. Michalls bažnyčioje suėmė vieną asmenį, kuris iš kolektos vogė pinigus. Jis teisinosi, kad vogė, nes buvo alkanas ir neturėjo pinigų maistui nusipirkti.

Ir pas mus anglų spaudoje buvo rašoma apie Klaipėdoje įvykusias kunigų pinigines spekuliacijas.

J. Kunca

Brockton, Mass.

Montellos Vyrų Dailės grupė savo pamokas laiko sekmadieniais prieš pietus. Sausio 28 d. po pamokų laikė susirinkimą; nedalyvaujant pirmin. W. Yuodeikiui, pirmininkavo George Steponauskas. Buvo išklausytas finansinis raportas, ir raportas iš Naujųjų metų pasitikimo parengimo. Parengimas gerai pavyko.

Nutarė surengti "šurumburum", kuris įvyks šeštadienį, vasario 24 d. John Smithas davė sumanymą ką nors surengti paramai "Laisvės". Al Potsus tą sumanymą parėmė. Padiskusavus nutarė, kad rengiamo "šurum-buru" parengimo pelnas būtų skiriamas "Laisvės" paramai.

Buvo išmokėjimas bilų. L.T.N. knygyno prižiūrėtojas George Shimaitis turėjo bilą atnaujinimui "Enterprise". Grupė pamokėjo $11.

Prašau visų įsitėmyti apie vasario 24 dieną ruošiamą parengimą ir prašau jame dalyvauti.

George Shimaitis

Washingtone hitlerizmo rėmėjai tebegyvuoja

Kolumnistas Drew Pearson sausio 26 d. rašo apie mirusio John Foster Dulles seserį Elenor Dulles, kuri pasitraukė iš valstybinio skyriaus visai nepastebėta, nors jos agitacija už Hitlerį buvus didelė.

Jos brolis J. F. Dulles, 1936 m. sausio 24 rašydamas apie užrubežinius reikalus, sakė:

"Mano sesuo gyvena New Yorke. Ji yra entuziastiška hitlerininkė".

Elenor Dulles vyras, profesorius David Blondeim, dėl moters stojimo už Hitlerį 1940 metais nusižudė. Jis buvo žydų kilmės.

Nusižudžius jos vyrui, Mrs. Blondeim pasiėmė savo mergiškąją pavardę.

Eisenhoweriui tapus prezidentu 1952 metais, našlė pasirodė valstybės departamente, Jimmy Riddlebergerio raštinėje, kuris tvarkė Vokietijos reikalus. Miss Dulles buvus patarėja savo broliui, jam esant Valstybės sekretorium, apie Vokietijos reikalus.

John Foster Dulles būdamas New Yorko bankų atstovu vertė pinigus Vokietijon po pirmojo pasaulinio karo. Johno brolis Allen, kuris vėliau vedė Centrinę Žvalgybos agentūrą, atstovavo J. Henry Schroeder Banking Corp., kurios didžioji galva buvo Baron Kurt Von Schroeder, Vokietijoje, kurio name, Cologne, Hitleris laikė slaptą susirinkimą su Franz von Papen ir kur gimė hitlerizmas.

Drew Pearson priduria:

"Dulles familijos veiksmai bus ilgai jaučiami visame pasaulyje, ypač Vokietijoje ir Jungtinėse Valstijose".

Toliau:

"Allen Dulles pasiuntė U-2 virš Rusijos tik pirm Paryžiaus konferencijos, kuri atidėjo Berlyno taiką ir sudaužė Chruščiovo-Eisenhowerio Camp David entuziazmą.

"Atsisakymas Allen Dulles iš Centrinės žvalgybos praėjusią vasarą ir pasitraukimas Elenor Dulles iš valdiško darbo — Dullesų familija dabar 'out of government' "

Prie užbaigos Drew Pearson štai ką sako:

"Bet dėl gėrio ar dėl blogio jų (Dullesų) nusistatymas tebegyvuoja".

Vadinasi, hitlerizmo rėmėjai neišnyko, Dulles šeimai išsikrausčius iš Whitehousės.

Beje, Allen Dulles turėjo nešdintis iš Washingtono Centrinės žvalgybos dėl fiasko su užpuolimu ant Kubos. Jei būt pavykęs Kubos užpuolimas, Allen Dulles šiandien būtų keliamas į aukštybes.

Spartakas

Iš Lietuvos

Švartuojasi užsienio laivai

Apie 30 laivų iš įvairių šalių suplaukė pirmomis šių metų dienomis į Klaipėdos jūrų prekybos uostą. Tiek laivų retai kada susikaupia uoste. Daugeliui jūros milžinų neužteko vietos prie krantinių, ir jiems teko palaukti savo eilės reide ant inkaro.

Vieni pirmųjų 1962 metais buvo pakrauti asbestu ir antracitu Vokietijos Federatyvinės respublikos laivai "Alster Kampf" ir "Elizabett Fišer" bei prancūzų garlaivis "Egon Veš". Su naftos kroviniu iš uosto išplaukė tanklaivis "Jelgava".

Dešimtis tūkstančių tonų krovinių apdorojo Klaipėdos uostininkai pirmosiomis ketvirtųjų septynmečio metų darbo dienomis.

Koresp.

Paieškojimai

"Laisvės" Redakcijai
Didžiai Gerbiamieji,

Būsiu labai Jums dėkingas, jeigu malonėsite savo laikraštyje paskelbti šį mano paieškojimą:

Aš, Petras Degutis, ieškau savo pusbrolio Juozo Ptašninko, kuris 1936-37 metais gyveno Philadelphijoje, Pa., ir savo pussesserės Emilijos Ptašninkaitės, kuri taip pat anuo metu gyveno Philadelphijoje. Būsiu labai dėkingas tiems tautiečiams, kurie malonės man pranešti jų dabartinius adresus, arba apie jų likimą apskritai, jeigu jų jau nebūtų gyvų tarpe. Malonėkite man parašyti šiuo adresu:

USSR, Lithuania
Šakių rajonas
Griškabūdžio paštas
Mureikų kaimas
Petras Degutis
Iš anksto labai dėkou.j

Petras Degutis

Ieškau Antano Kamarausko. Į Ameriką išvažiavo 1913 metais. Laiškus gaudavau iki 1928 m., vėliau ryšiai nutrūko. Jeigu jis miręs, tai prašau vaikus atsiliepti, kurie gyvena Amerikoje. Kamarauskas Antanas, Vinco, gimęs 1891 m. Gyveno New Yorke. Jo ieško sesuo Kmarauskaitė-Stankevičienė, Bronislava. Vinco sesuo gyvena Lietuvoje, jos adresas: Kaunas 2, Drobės g-vė 46/1, Lithuania, USSR.

Dėmesio! Dėmesio!

Mums yra linksma informuoti rezidentus Albany, Troy, Amsterdam, Schenectady ir apylinkės, kad mes atidarėme naują autorizuotą skyrių siuntimui pakų į visas dalis Sovietų Sąjungos (U.S.S.R.).

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.
13 Sergeant Street, Cohoes, New York
Tel. CE. 7-2727

Šio skyriaus manadžeris yra patyręs žmogus, kuris suteiks jums greitą atidžią ir geriausiai patarnaus. Šiame skyriuje, kaip ir didžiajame mūsų ofise, jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų aukščiausios rūšies, gana prieinamomis kainomis.

Ottawa.

— Kanadoje yra 413,000 bedarbių.

SVEIKINIMAI

"LAISVĖS" B-VĖS" DALININKŲ SUVAŽIAVIMUI

Bethlehem, Pa.

"Mieli Draugai! Sveikinu ir linkiu duoti ir priimti darbo liaudžiai ištikimiausius įnešimus, kad šviesų mums pakol sulygins kalnus su kloniais, neliks pavergėjų. Čia randate mano dolerį. Draugiškai, pensijonierius **Frank Zavis.**"

Los Angeles, Calif.

"Sveikiname 'Laisvės' Bendrovės dalininkų suvažiavimą ir linkime daug sėkmės. Aukoja:

A. A. Buddy	$20.00
L.L.D. 145 kp.	10.00
Antanas	10.00
Aukštaitis	3.00

Po $1: A. Bush, ir A. Shultz.
Viso čia randate $45. Su pagarba, **S. F. Smith.**"

Baltimore, Md.

"Sveikinu 'Laisvės' šėrininkų suvažiavimą. Asmeniškai dalyvauti negaliu, tai nors su maža auka —$2 mylimam laikraščiui 'Laisvei'. Draugiškai, **L. Paserskis.**

Gardner, Mass.

"Nors su $2 sveikinu visą 'Laisvės' personalą ir dalininkus suvažiavime, linkiu kuo geriausio solidarumo ir gerovės dėl 'Laisvės'. **Politas Kuliaskas.**"

Three Bridges, N. J.

"Laisvės Adm.: Rasite čekį sumoje $25 'Laisvės' suvažiavimui pasveikinimą nuo New Jersey ir New Yorko valstijų 'Laisvės' rėmėjų. Draugiškai, **J. Jordan.**"

Daugiau gauta:

Senas "Laisvės" skaitytojas iš rytų	$50.00
O. Daukšienė, Grand Rapids, Mich.	6.00
A. Mureika, New Milford, Conn.	5.00
J. J. Mockaičiai, Bridgeport, Conn.	5.00
P. V. Gasparienė, Grand Rapids, Mich. ..	3.00
J. ir K. Vaičekauskai, Binghamton, N. Y...	3.00

Ačiū virš minėtiems prieteliams už paramą laikraščiui. Bus daugiau kitose laidose.

"Laisvės" Administracija

Paskutinis kvietimas į puikų laisviečių metinį banketą

Tik už vienos dienos — **sekmadienį, vasario 4-ąją**— įvyks "Laisvės" bendrovės akcininkų (šėrininkų) suvažiavimas.

Suvažiavimas prasidės 10 v. ryto. Jin kviečiami dalyvauti visi šėrininkai, gyvenantį Niujorko mieste ir apylinkėse. Bus nemaža ir iš tolesnių miestų. Pažadėjo dalyvauti mūsų bendradarbiai, vajininkai.

Suvažiavimas, kaip visuomet, baigsis apie 5:30 v. popiet.

Na, o po suvažiavimo tuojau prasidės banketas, į kurį kviečiami ir ne šėrininkai, visi pažangūs lietuviai; visi, kurie nori gerai užkąsti, susitikti su daugeliu žmonių, pasikalbėti, pasilinksminti, na, ir paremti savo laikraštį "Laisvę", per penkiasdešimt metų tarnaujantį Amerikos lietuviams!

Visus prašome atvykti laiku.

Vieta: **Russian - American Center Hall,** 61 Rivington St., New York City.

Kvieslys

Vėl šimtai jaunų žmonių demonstravo už taiką

Sausio 29 d. New Yorke vėl įvyko masinės demonstracijos už taiką. Jas suruošė Komitetas "General Strike for Peace".

Demonstrantai, daugumoja jaunos merginos ir vaikinai, maršavo Fifth Ave.. apie tris mylias kelio. Susirinkusiai publikai dalino lapelius, kuriuose reikalavo taikos tarp Tarybų Sąjungos ir Jungtinių Valstijų.

Demonstrantai nešė daugybę transparantų su užrašais: "Žmonija nori taikos... Rytai ir Vakarai, sulaikykite atominių bombų bandymus... Lai būna tarp žmonių taika".

Pasisakydami prieš slėptuves demonstrantai nešė transparantus su užrašais: "Slėptuvės — tai kapai greta jūsų gyvenamo namo".

Majoro pagerbimui demokratų banketas

Sakoma, kad tokio entuziastiško banketo, koks įvyko sausio 29 d. Waldorf-Astoria hotelyje, jau seniai nebebuvo New Yorko mieste. Tai buvo banketas pagerbimui majoro Wagnerio, laimėjusio rinkimus trečiam terminui. Susirinko du tūkstančiai svečių, kiekvienas pasimokėjęs po šimtą dolerių įžangos. Ir dar buvo renkamos aukos. Mat, pamatinis banketo tikslas buvo sukelti pinigų miesto Demokratų partijai. Reikia atsiminti, kad rinkimai, sakoma, paliko partijos iždą ant trijų šimtų tūkstančių dolerių skoloje!

Bankete dalyvavo ir kalbėjo buvęs prezidentas Trumanas ir buvęs senatorius Lehmanas. Prezidentas Kenedis prisiuntė sveikinimo telegramą. Girdi, Wagnerio šaunus laimėjimas yra laimėjimas visos Demokratų partijos ir visos tautos.

Majoras Wagneris savo kalboje smarkiai pakritikavo New Yorko valstijos gubernatorių Nelson Rockefellerį. Jis nurodė, kad visais klausimais savo argumentuose prieš majorą gubernatorius suklupo ir prakišo. Wagneris teigė, kad valstijos vyriausybė Rockefellerio vadovybėje yra perdėm reakcinė.

Majoras taipgi su pasididžiavimu gyrėsi, kad jam pavykę iš miesto partijos vadovybės išmesti senąją kliką ir žadėjo nuo dabar į partijos veiklą įtraukti kuo daugiausia eilinių demokratų. Jo vadovaujama Demokratų partija stengiantis pravesti gyveniman visus rinkiminėje kampanijoje sudėtus pasižadėjimus.

Skaitlinga banketo publika majoro pareiškimus pasitiko griausmingais aplodismentais.

Rep.

Dovanojo "Laisvei"

Stasys Meisonas, Miami. Fla., sveikindamas "Laisvės" 50 metų sukaktį, dovanojo jai du Lietuvių Namo Bendrovės šėrus $50 vertės.

"Laisvės" personalas už tai jam nuoširdžiai dėkoja.

BEETHOVEN MUZIKOS KONCERTAI

The Symphony of the Air, Alf. Wallenstein vadovybėj pradės seriją koncertų su paskilbusiais solistais. Pirmajame vasario 4 vakarą grieš solo Igor Oistrachas, smuikininko David Oistracho sūnus, pats jau žymus smuikininkas. Kitame koncerte vasario 20-tą solistu dalyvaus pianistas Emil Gilels.

Kovoj su taip vadinama "Parkinsono" liga

Viena iš dar nepilnai ištirtų ir nesuprantamų ligų yra "Parkinsono" liga. Sakoma, kad šiandien Jungtinėse Valstijose šita įkyriai liga sergančių žmonių yra du milijonai.

Niujorke kovai su "Parkinsono" liga įsisteigė foundacija su $1,000,000 iždu. Dr. Eugene Cohen yra foundacijos prezidentas, valstijos teismo narys John T. Cone jo pagalbininkas.

Foundacija darbą vesianti dviem frontais. Ji stengsis ligoniams padėti gydytis tiek ligoninėse, tiek namuose. Ji ves plačiausius tyrinėjimus, kaip "Parkinsono" liga atsiranda, iš ko ji paeina, kaip žmogų nuo jos apsaugoti ir tt.

Reikia palinkėti, kad foundacijai sektųsi visose jos pastangose ligą nugalėti.

Philadelphia, Pa. — Sulaukę po 77 metus amžiaus mirė du žymūs daktarai: O. H. Perry Pepper ir William F. G. Swann.

SERGA

Serga Ona Malinauskienė. Pereitą pirmadienį buvo išvežta į Maimonides Hospitalį, kampas 10th Ave. ir 49th St., Brooklyn, N. Y. Padaryta operacija ir atrodo, kad pavyko ligonė eina geryn. Lankymo valandos kasdien nuo 2 iki 4 val. popiet ir nuo 7 iki 8 vakarais.

Po miestą pasidairius

Dr. Ray E. Trussell, ligoninių komisionierius, sako, kad daug ligonių randasi finansiniame keblume. Jis kreipėsi į visuomenę aukų.

Chuliganai dažnai užpuola policininkus. Miesto vyriausybė organizavo vaikus kvietimui gyventojų policijai į talką. Virš 20,000 mokyklų vaikų dalino paveiksluotus lapelius: "My Friend the policeman".

Ant 227th ir 228th gatvių, Cambria Heights miesto dalyje, jauni chuliganai sužalojo 20 automobilių. Vieniems subadė padangas, kitiems išdaužė ir iššaudė langus.

PASISAKĖ ANGOLOS KLAUSIME

Jungtinės Tautos, N. Y. —Jungtinių Tautų Asamblėjoje priėmė Afrikos-Azijos valstybių rezoliuciją Angolos klausime. Už ją balsavo 99 atstovai. Portugalijos atstovas nedalyvavo posėdyje, Ispanija ir Pietų Afrika balsavo prieš. Rezoliucijoje reikalauja, kad Portugalija sulaikytų terorą prieš angoliečius, o J. T. Saugumo Taryba rūpintųsi Angolos reikalais.

LLD 1 kp. nariams

Susirinkimas įvyks vasario 9 d., 7:30 v. vakaro, Laisvės patalpoje. Turime pasitarti keliais svarbiais klausimais. Visi nariai dalyvaukite. Lauksime.

Valdyba

Iš laiškų

Brangus Draugas
Antanai!

Per paskutinius trejus metus kankina mane liga, "sukietėjimas kraujagyslių aplink širdį." Prieš pat Kalėdas liga paguldė mane į lovą, ir jau aštunta savaitė, kai tebeguliu. Gydytojas sako, kad dar ilgą laiką reikės ilsėtis ir pasisaugoti sunkių darbų.

Gavau nuo draugų laisviečių daug kortelių su draugiškais sezono linkėjimais. Daugumas tų draugų mane teisingai barė ir pakritikavo. Mat, neparašiau jokių korespondencijų iš Washingtono.

Dabar jums aišku, kame mano tylėjimo priežastis,— nė tinginystė, o liga, skausmai ir rūpesčiai...

Nepamiršau "Laisvės" suvažiavimo. Tai prašau palinkėti draugams dalininkams pasėkmingai, naudingai atlikti tą šventą darbą.

Lai gyvuoja Taika!

Lai ilgus metus gyvuoja "Laisvė" ir tarnauja pasaulio darbo liaudžiai!

Cicilija ir Steponas Joniškiečiai

P. S. Čia rasite 5 dolerius suvažiavimui.

Kas per žmonės valdo miesto ligonines?

Viena moteriškė patraukė teisman miesto valdžią. Ieško milijono dolerių atlyginimo už mirtį dviejų mėnesių dukrytės.

Bylą užvedė Mrs. Betty Middleton, kuri gyvena Manhattane po num. 240 E. 124th St.

Ji teigia, kad jos dukrytė mirė tik todėl, kad miesto ligoninės jos nepriėmė gydyti. Pirmiausia ji susirgusią mergaitę nuskubinusi į Metropolitan Hospitalį. Ten neįsileidę ir ambulansu nuvežę į Queens General Hospitalį. Ten irgi mergaitės nepriėmę. Tuo būdu ji sergančią dukrytę turėjusi vežtis namo. Oras buvęs biaurus, lietingas. Mergaitė peršalusi ir ant rytojaus mirusi! Tai įvykę 1959 metų lapkričio 6 d.

Nejaugi taip galėjo atsitikti? Nejaugi tokie beširdžiai vadovauja miesto ligoninėms? Nesinori tikėti. Veikiausia įvyko nesusipratimas.

Byloje tiesa turės paaiškėti.

Ši graži jaunuolių nuotrauka turėjo tilpti prie laiško iš Lietuvos praėjusio antradienio "Laisvėje". Tai laisviečio Jurgio Waresono giminaičio, laiško autoriaus, nuotrauka. Labai atsiprašome Jurgį už neįdėjimą nuotraukos kartu su laišku.

FILMAI-TEATRAI

A VIEW FROM THE BRIDGE

Žiūrint žemyn nuo tilto, kuris jungia Brooklyn ir Manhattan, matome East River uostą, kuriame sustoja viso pasaulio prekiniai laivai.

Visokių tautų darbininkai čia dirba krovikų darbą, bet gal daugumą sudaro italai imigrantai, nes šio filmo temoje kaip tik liečiama viena italų šeima, kuri gyvena šiame vargingame Brooklyno kvartale netoli nuo uosto.

Temoje vaizduojama viena vedusi italų pora, kuri, neturėdama savo vaikų, užsiaugina artimą giminaitę, vardu Katariną.

Graži 18 metų Katarina, užaugusi pas savo tetą ir dėdę, įsimyli į nelegaliai atvykusį iš Italijos vaikiną. Nuo tos dienos, kai dėdė apie tai sužino — prasideda visoki nesusipratimai.

Dėdei ši permaina nepatinka. Jis mylėjo Katariną kaip savo mergaitę — jis myli ją ir dabar, kaipo moterį. Nekreipdamas dėmesio į žmonos pastabas, jis seka visur abu įsimylėjusius jaunuolius ir bando visokiais būdais suardyti jų meilę. Tačiau kerštingos priemonės palieka be pasekmių.

Vedybų dieną jis dar kartą bando priešintis, bet viskas veltui... Jis praranda respektą prieš savuosius, jis neturi vardo tarp kaimynų. Negalėdamas ir nemokėdamas priversti save prisitaikinti prie aplinkybių, jis tragiškai miršta...

Visi artistai puikiai išlaiko veikalo charakterius, ypač pravartu paminėti talentingą italų aktorių Raf Vallone, kuris vaidina dėdės rolę. Jo dinamiška vaidyba nustelbia žiūrovą. Ne pirmas kartas jam tenka atlikti šį charakterį. Dvejus metus jis vaidino Paryžiaus teatre tą pačią rolę. Tik su tokiu talentu ir ilga praktika galima tokį charakterį taip gerai atvaizduoti.

Labai tinkamai pritaikytos dekoracijos prie šios stiprios ir realios temos. Režisūra puiki.

Šį veikalą parašė žymusis Amerikos rašytojas Arthur Miller. Jis yra parašęs gerų veikalų, bet šis kurinys turi ypatingai didelį pasisekimą visame pasaulyje.

"A Viev from the Bridge" dabar galima pamatyti Sutton teatre, 2 Ave. ir 57 St., New Yorke. Filmas tęsiasi 110 minučių.

Pravartu pamatyti!

H. F.

BROOKLYN, N. Y.

LDS 1-os kuopos susirinkimas įvyks antradienį, vasario 6 d., 7:30 valandą vakare, "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Parke. Visi nariai kviečiami dalyvauti susirinkime, nes bus nominacijos Centro Valdybos. Kurių duoklės neužmokėtos, malonėkite ateiti ir užsimokėti, kad nesusispenduotumėt.

Valdyba (10-11)

COSMOS TRAVEL BUREAU

PIONIERIUS KELIONIŲ SRITYJE • DAUGIAUSIAI PATYRĘS RUOŠIANT IŠVYKAS Į USSR IR RYTŲ EUROPOS KRAŠTUS

Mes parūpiname vizas į USSR asmenims, kurie į čia atvyko per ar po II Pasaulinio karo ir dabar yra JAV-bių piliečiai

Ar Jūs Norite Atsikviesti Savo Gimines Iš USSR? — SUSIŽINOKITE SU COSMOS

COSMOS TRAVEL BUREAU

45 WEST 45th ST., NEW YORK 36, N. Y. — Tel. CI 5-7711

LAISVĖS BANKETAS

Šį Sekmadienį

Vasario 4-tą February

Prašome tuojau užsisakyti banketo bilietą. — Kaina tik $3.50 asmeniui

Vakarienė bus duodama 6-tą valandą. Prašome nesivėlinti.

Gerai įsitėmykite svetainės vardą ir antrašą:

RUSSIAN - AMERICAN CENTER HALL

61 Rivington St., New York City

(Arti Williamsburgo tilto, vienas blokas nuo Delancey St.)

Bankete bus daug svečių iš kitų miestų. **Bus labai žymių svečių,** su kuriais jūs tikrai norite pasimatyti. Tad nepraleiskite progos atsilankyti į banketą.

Nepamirškite, jog tą pačią dieną,10 valandą ryto šioje salėje prasidės Laisvės bendrovės dalininkų suvažiavimas. Visi dalininkai, kuriems tolis nėra priežastis, dalyvaukite suvažiavime

KELRODIS Į "LAISVĖS" SUVAŽIAVIMĄ IR BANKETĄ

Iš New York Central Stoties imkite subway 4th Ave. traukinį iki Union Sq. stoties. Čia pereikite į BMT liniją, imkite Coney Island lokalinį traukinį ir išlipkite 2nd St. stotyje. Klauskite Rivington St., už apie dviejų blokų rasite svetainę.

Iš Pennsylvania geležinkelio stoties eikite iki Broadway, čia imkite BMT subway Downtown lokalinį traukinį Coney Island, išlipkite 2nd St. stotyje. Klauskite Rivington St.

Atvažiavę busais į bet kurią stotį eikite iki Broadway. Čia imkite BMT subway line Coney Island Downtown lokalinį traukinį ir išlipkite 2nd St. stotyje.

Automobiliais važiuodami kuria Avenue link Downtown važiuokite link Williamsburg tilto. Privažiavę Allen St. tėmykite Rivington St.

American-Russian Center Hall yra ant kampo Allen ir Rivington Streets.